LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaca, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalis Queens apskrityje (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	$12.00
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 55 * * * * * Ozone Park 17, N. Y. Antrad., liepos (July) 10, 1962 * * * * * METAI 5I-ji

KRISLAI

Šlovė jums, žalgiriečiai.
"Better luck next time."
Mūsų darbštieji laisviečiai.
Ir Kanada serga!
Ir sirgdamas veidmainiauja.
Komunizmas ir mokykla.
Ačiū, poete.

— A. Bimba —

Kai šiuos žodžius skaitysite, jau bus po visko: visas pasaulis jau žinos, kad tarybiniai sportininkai irkluotojų varžybose, kurios įvyko Philadelphijoje liepos 4 dieną, tapo čempionais. Jų tarpe, kaip žinia, yra garsioji Tarybų Lietuvos irkluotojų komanda "Žalgiris." Amerikos spauda plačiai apie šias varžybas rašė. Visi laikraščiai aukštai įvertino žalgiriečių pasižymėjimą.

Mums, lietuviams, žinoma, be galo džiugu. Džiugu, kad laimėjo mūsų senosios tėvynės šaunieji sūnūs. Bet, iš kitos pusės, mums ir liūdna. Liūdna, kad pralaimėjo mūsų naujosios tėvynės mums taip pat mylimi sūnūs.

Mes labai norime, kad mūsų jaunimas visur gražiai, švariai, iškilmingai pasirodytų. Juk mes labai didžiuojamės tuo, kad mūsų moksleivija bei studentija taip šauniai kovoja už žodžio ir susirinkimų laisvę mokyklose. Mes didžiuojamės tuo, kad mūsų jauni sūnūs ir dukros bendrai su viso pasaulio jaunimu drąsiai ir pasiaukojančiai kovoja už taikos išlaikymą, prieš atominių ginklų lenktynes.

Taigi, nuoširdžiausiai sveikindami mūsų žalgiriečius su jų laimėjimu, mes sakome mūsų irkluotojams: "Better luck next time!"

Lai žodis kitas eina mūsų mieliesiems Naujosios Anglijos laisviečiams. Jų suruoštas metinis "Laisvės" piknikas Montelloje buvo vienas iš gražiausių ir sėkmingiausių piknikų.

Žinau, draugės ir draugai, kad jūs turėjote daug darbo ir nemažai pavargote. Girdėjau vieną kitą net nusiskundžiant, kad per daug darbo! Vienam kitam per ištisą dieną teko dirbti be jokios pakaitos.

Visiems jums "Laisvė" labai, labai dėkinga. Piknikas davė ne tik "Laisvei," bet visam pažangiajam judėjimui gražios moralinės paramos. Jūsų triūsas yra labai aukštai vertinamas.

Kas pasidarė su ta mūsų kaimynka Kanada? Ji serganti, tiesa, ne pavojingai, bet sunkiai. Staiga ji pasijuto Jungtinių Valstijų monopolistinio kapitalo kišenėje. Ji turi šokti pagal mūsų muziką.

Suprantama, tokioje būklėje niekas nesijaučia gerai. Nebesijaučia gerai ir Kanada.

Žiūriu į skaičius ir stebiuosi. Kanados pramonė priklauso užsienio kapitalui. Kasmet dividentais bei palūkanomis ji užsieniui turi sumokėti apie 491,000,000 dolerių.

Kanadiečių nepriklausomybė yra smėliu pagrįsta.

Menševikų dvasios vadas J. Kaminskas (Kairys) skundžiasi sveikatos pašlijimu. Iš lovos jam esą sunku beatsikelti. Bet už tai ligos prispaustas, jis turėjęs gražaus laiko smarkiai pagalvoti.

Ir apie ką gi tas nelaimingas žmogus sirgdamas galvojo?

(Tąsa 5-tam pusl.)

Chruščiovas numato didelio karo pavojų

Maskva. — Išleistuvėms Austrijos kanclerio Alfonso Gorbacho buvo surengtas banketas. Tarybų Sąjungos premjeras Chruščiovas sakė, kad 1955 metais keturios didžiosios valstybės (Anglija, Francūzija, Tarybų Sąjunga ir Jungtinės Valstijos) susitarė baigti Austrijos okupaciją sąlygomis, kad Austrija bus neutrališka.

Gorbach Maskvoje pakartojo, kad Austrija ir ateityje laikysis tos politikos.

TSRS premjeras nurodė į panašų susitarimą ir Laoso reikalais. Jis sakė, kad tas įrodo, jog kapitalistinis ir socialistinis pasauliai gali santaikoje sugyventi, gali susitarti, jeigu rimtai prie to eina.

Bet įvykiai Vokietijoje, ypatingai provokacijos iš vakarinio Berlyno, stumia pasaulį į karo katastrofą. Chruščiovas sakė, kad jeigu greitoje ateityje nebus sutvarkyti vakarinio Berlyno reikalai, tai hitlerininkų provokacijos prieš Vokietijos Demokratinę Respubliką gali pastumėti į tokią padėtį, kad karo katastrofa pasidarys labai artima.

Laoso valstybė jau plečia ryšius

Vientianas. — Laoso koalicinė vyriausybė siekia eiti neutrališku keliu ir palaikyti diplomatinius ir draugiškus ryšius su visomis šalimis. Ji reikalauja, kad JAV ištrauktų iš Laoso savo militarinius patarėjus.

Tarybų Sąjunga suteikė Laoso valstybei $600,000 pagalbos. Laosas jau užmezgė diplomatinius ryšius su Vokietijos Demokratine Respublika ir netrukus užmegs su Kinija, Lenkija, Čekoslovakija, Šiaurės Vietnamo Liaudies Respublika ir kitomis socialistinėmis šalimis.

Chruščiovas sveikina amerikiečius

Maskva. — Liepos 4 d. Jungtinių Valstijų ambasada buvo surengus banketą paminėjimui JAV nepriklausomybės. Bankete dalyvavo ir TSRS premjeras Chruščiovas pakėlė taurę už amerikiečių sveikatą ir pareiškė:

"Sveikinu Jungtinių Valstijų liaudį, linkiu taikos ir pasisekimo... Aš manau, kad dabar taika yra svarbiausia".

Džiazo orkestro vadovas Benny Goodman klausė jo, kaip patinka džiazai. Chruščiovas pareiškė: "Man nepatinka Goodmano džiazai. aš mėgstu gerą muziką".

APIE T. SĄJUNGOS PREKYBOS LAIVYNĄ

New Yorkas. — Nuo birželio 18 d. Jungtinėse Valstijose randasi dešimt TSRS prekybos laivyno specialistų, jų tarpe A. K. Kolisičenko, prekybos ministro pavaduotojas.

Jie sakė, kad kiekvieneriais metais TSRS žymiai padaugina prekybos laivų kiekį. American Bureau of Shipping daviniais, TSRS jau turi 895 prekybos laivus, jų tarpe 142 tankerius.

Alžyre dar vis liejasi kraujas

Oranas. — Virš 200,000 alžyriečių demonstravo džiaugdamiesi atgavę savo šalies nepriklausomybę. Francūzai reakcininkai pradėjo šaudyti į minią ir kelis žmones užmušė.

Tada alžyriečiai atsakė puldami europiečius. Sakoma, kad kelis francūzus sugavo ir sutrypė iki mirties. Susirėmime žuvo apie 50 žmonių.

Alžyro mieste militarinių jėgų vadai reikalauja, kad Laikinoji Alžyro vyriausybė sušauktų parlamentą ir leistų išrinkti naują vyriausybę.

Ir vėl padaugėjo JAV bedarbių skaičius

Washingtonas. — Birželio mėnuo yra geriausias, nes daugiausiai darbininkų dirba: cina žemės ūkio darbai, galima atlikti statybos ir kitokius po atviru dangumi darbus. Bet nepaisant to, šiemet birželyje bedarbių skaičius padidėjo 744,000. Dabar bendras jų skaičius jau yra 4,463,000.

Tą paskelbė JAV darbo departamentas. Bet tikrumoje neturinčių darbo yra daug daugiau, nes darbo departamentas neįskaito jaunuolių, kurie baigė mokslą ir norėtų susirasti darbo; neįskaito ir tų žmonių, kurie nepaeina po nedarbo apdrauda.

SURADO TUNELĮ

Berlynas. — Rytinio Berlyno policija surado požeminį tunelį po perskyrimo siena. Jis buvo prakastas iš vakarinio Berlyno į rytinį, į vieno gyvenamojo namo sklepą. Kartu suėmė du vakarinio Berlyno agentus, kurie tuneliu siuntė šnipus į rytinį Berlyną, o iš rytinio gabeno pabėgėlius.

Maskva. — Sulaukęs 83 metų amžiaus mirė istorikas V. P. Volginas.

Jau šimtai milijonų žmonių susirūpino Taikos Kongresu

Maskva. — Liepos 9 d. Maskvoje atsidarė Pasaulinis Kongresas už Taiką ir nusiginklavimą. Savaitę prieš Kongreso atsidarymo jau pradėjo atvykti delegacijos iš Afrikos, Azijos, Amerikos ir Europos šalių. Iš pasitarimų su delegatais paaiškėjo, kad visame pasaulyje šimtai milijonų žmonių pasipiktinę einamomis atominio ginklavimosi lenktynėmis, paneigimais Jungtinių Tautų rezoliucijos ir Jungtinių Valstijų atominių bombų bandymais.

Mokslininkai, rašytojai, istorikai, artistai, darbininkai ir žemdirbiai jungiasi bendroje kovoje už taiką, ramų tautų sugyvenimą, pilną nusiginklavimą, panaikinimą atominių ir kitokių baisios jėgos karo įrankių.

"Pravdos" korespondentai praneša, kad Kongrese dalyvaus tūkstančia delegatų iš visų pasaulio dalių, iš didelių ir mažų valstybių.

Pirmasis Taikos Kongresas įvyko 1949 metais Paryžiuje ir Pragoje. Jis buvo šauktas į Paryžių, bet Francūzijos valdžia neįsileido daugelio šalių delegatų, todėl buvo perkeltas į Pragą. Jame dalyvavo virš 2,000 delegatų, nuo 560 organizacijų, iš 72 šalių ir atstovavo 600,000,000 žmonių.

Po to jau įvyko keli kiti pasauliniai kongresai už taiką. Numatoma, kad šis kongresas bus dar skaitlingesnis.

Kenedis stoja už kapitalo valstybių vienybę

Philadelphia. — Liepos 4 d., Jungtinių Valstijų nepriklausomybės minėjimo dieną, čionai kalbėjo prezidentas Kenedis. Mažai jis kalbėjo apie tas sąlygas, kurios atvedė žmones prie sukilimo prieš Britanijos imperiją, tą ilgą ir sunkų karą, kurį amerikiečiai vedė už savo laisvę. Kenedis kalbėjo apie dabartinius laikus ir kapitalistinės santvarkos reikalus.

Šiandien kiekvienam yra aišku, kad pasaulyje darbo liaudis krypsta į socialistinės santvarkos pusę. Tą supranta ir prezidentas. Todėl jis kalbėjo už "Laisvojo pasaulio" suvienytą Europą, kurioje svarbią rolę vaidintų Jungtinės Valstijos. Jis kalbėjo ir už verslo suvienytą Europą — Common Market sąjungą.

Kaip žinia, JAV vadovaujančią rolę vaidina NATO militarinėje sąjungoje. Dabar prekyboje tarp kapitalistinių valstybių Common Market sąjunga vaidina pagalbinę rolę NATO sąjungai.

Seniau už suvienytą Europą stojo agresyviškiausi elementai, bet jų pastangos neįveikė kapitalistinių valstybių prieštaravimų. Dabar tas obalsis yra keliamas iš naujo.

Vėliausios žinios

Rangūnas, Burma.—Studentai demonstravo protestuodami prieš varžymą jų laisvės. Policija ir kareiviai puolė demonstraciją ir šaudė į studentus. Penkioliką studentų nušovė ir daug sužeidė.

Bordeau, Francūzija. — Tūkstančiai francūzų demonstravo protestuodami prieš ryšius su Vakarų Vokietija.

Bombėjus. — Indija ieško dingusio italų lėktuvo su 94 žmonėmis.

St. Francis, Kan. — Susprogo JAV bombinis lėktuvas "B-47"" ir žuvo du lakūnai.

Pekinas. — Kinijos Liaudies Respublika sveikina alžyriečius, iškovojusius nepriklausomybę.

Washingtonas. — Sulaukęs 61 metų amžiaus mirė admirolas J. Thach.

Paryžius. — Francūzijos prezidentas De Gaulle ir Vakarų Vokietijos kancleris Adenaueris tarėsi ir paskelbė, kad jiedu "sutiko visais klausimais."

Tokio. — Didelė lietaus audra ir vėjas nusiautė Kyushu provincijoje. Vėjas buvo virš 70 mylių per valandą. Žuvo 42 žmonės ir daug liko sužeistų.

Bilbao. — Panamos respublika reikalauja, kad Panamos kanalo zonoje, greta JAV vėliavas, būtų ir panamos vėliava.

Maskva. —Mirė I. D. Papoportas, žymus TSRS inžinierius - statytojas. Buvo gimęs Rygoje.

Rio de Janeiro. — Brazilijoje įvyko riaušių prie maisto krautuvių. Šeši žmonės žuvo.

Kopenhaga. — TSRS kviečia į svečius Danijos premjerą J. O. Kragą.

"Pradėjusieji karą jame ir žus," --- TSRS

Maskva. — Kremliuje įvyko priėmimas karininkų, kurie baigė mokslą militarinėse akademijose. Priimtuvėse kalbėjo ir TSRS premjeras Chruščiovas. Tarpe kitko jis pareiškė:

"Iš eilės konferencijų paaiškėjo, kad Vakarų valstybės nenori nusiginklavimo... Priešingai, faktai rodo, kad imperialistai dar padidino apsiginklavimo varžybas, ruošia karo jėgas prieš mus, sudeda milžiniškus ginklų, amunicijos, jų tarpe ir atominių bombų sandėlius.

Užtikrinimui mūsų šalies ir socialistinių šalių pasaulio saugumo ir mes esame priversti tvirtinti savo ginkluotąsias jėgas... Tvirtesnės bus socialistinio pasaulio gynybos jėgos, tai mažiau bus karo pavojaus... Mes neturime dasileisti, kad kas nors mus užpultų nelauktai... Kas dėl imperialistų vilčių, kad jie karą pradėję būtų nenubausti, tai turime pasakyti: Jeigu jie pradės karą, tai bus sutikti triuškinančių atsakymo smūgių".

TSRS gynybos ministras maršalas Malinovskis sakė: "Mes kovojame už taiką, bet kas drįs prieš mus pradėti karą, tai tas kare ir žus".

JAV skolų lubos kyla ir kyla

Washingtonas. — D. Dillonas, JAV finansinis sekretorius, sako, kad būtinai reikia pakelti Jungtinių Valstijų skolų lubas iki 308 bilijonų dolerių, jeigu norima suvesti įplaukų ir išeigų galus.

1939 metais JAV turėjo 45 bilijonus skolų, dabar jau turi per 300 bilijonų. Ką 1939 metais buvo galima nupirkti už 46 centus, tai dabar reikia mokėti dolerį. Kitais žodžiais, dolerio vertė nupuolė iki 46 centų lyginant jo vertę su 1939 metais. Kada skolų lubos bus pakeltos, tai dolerio vertė dar daugiau sumažės.

Susmuko politinė komedija

Oyster Bay, N. Y.—Ir šio miestelio viršininkai sumanė pasigarsinti. Jie paskelbė, kad jeigu Tarybų Sąjungos delegacija į Jungtines Tautas nesumokės virš $50,000 "taksų", tai delegaciją "išmes ir namą parduos iš varžybų".

Buvo paskelbę ir varžybų dieną, bet neatėjo nei vienas pirkikas. Tada miestelio ponai paskelbė, kad "namas jų ir už metų jie TSRS delegaciją išmes". Žinoma, jie žino, kad TSRS delegacija naudojasi diplomatijos teisėmis ir taksų nemoka.

PROTESTUOJA PRIEŠ SOBLENO IŠDAVIMĄ

Tel Avivas. — Izraelio Komunistų partija ir darbo unijos protestuoja prieš Ben-Guriono valdžią, kad ji atliko išdavystę — išduodama Robertą Soblenį, nes Izraelio konstitucija užtikrina atbėgusiems žydams prieglaudą.

Londonas. — Amerikietis aliejaus bilijonierius J. Paul Getty pirko už $532,000 Rembrandto piešinį "Šventas Bartholomejus".

Turtingas Sibiras, bet žmonių stoka

Maskva. — Tarybų Sąjungos spauda padidino raginimą vykti ir apsigyventi Sibire. Sibiras, tas milžiniškas kraštas, kuris teritoriniai užima 60 procentų TSRS teritorijos, bet ten dar gyvena mažiau, kaip 15 procentų jos gyventojų.

Sibire yra šaltų, sunkiau prisitaikomų gyvenimui plotų, bet ten yra ir milžiniški plotai, kur klimatas geras, gamta graži, žemė gera ir derlinga, iškasamųjų turtų daug, miestai auga, gyventojų skaičius kyla, —rašo spauda.

T. Sąjungos ristikai laimėjo varžybas

Toledo, Ohio. — Čionai įvyko varžybos tarp 31-nos šalies ristikų. Tarybų Sąjungos ristikai išėjo pirmoje vietoje, nes jie gavo 40 punktų, sekami yra turkai, laimėję 31 punktą. Bulgarai laimėjo 20 p., vengrai —16, japonai ir JAV gavo po 8 punktus, o kitų šalių po mažiau.

TSRS laimėjo: Sergėjus Rybalko, lengvojo svorio; Anatolji Kozlovas, vidutinio svorio; Rostom Abašidze ir Anatolji Kirovas, sunkiojo svorio.

A. Kirovas parbloškė Olimpiados čempioną vokietį Wilfriedą Dietrichą.

ANGLAI PUOLĖ HITLERININKUS

Londonas. —Anglai fašistai buvo surengę prakalbas Trafalgaro aikštėje. Kada jų kalbėtojas puolė žydus, tai virš 5,000 anglų prasiveržė pro policiją ir puolė fašistus vaikyti. Įvyko riaušės. Virš 20 žmonių buvo areštuota. Parlamente reikalauja, kad ateityje neleistų fašistams rengti mitingus.

Tokio. — Per visą parą labai lijo. Žuvo 26 žmonės ir 80,000 liko benamių.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year $9.00	Canada, Lat. Amer., per year, $10.00
United States, per 6 months $5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months, $5.50
Queens Co. ..... $10.00 per year	Foreign countries, per year, $12.00
Queens Co., per six months $5.50	Foreign countries, 6 months, $6.50

Šauni žalgiriečių pergalė!

ATVYKOME, PAMATĖME, NUGALĖJOME!.. Taip Vilniaus "Žalgirio" irkluotojų rinktinė, sugrįžusi į Vilnių, gali pasididžiuodama pasakyti.

Žalgiriečiai, aišku, savo pergale Philadelphijoje labai nesididžiuos. Tarybiniai sportininkai, mat, yra ne pagyrų puodai, jie kukliai išauklėti žmonės; jie žino, kad pasauliniame sporte visko turi tikėtis—laimėjimų ir pralaimėjimų.

Pasakysime: mes nesitikėjome, kad Vilniaus Žalgirio komanda Philadelphijoje išsikovos pirmąją vietą, kad jie nugalės amerikiečius. Žinojome, kad žalgiriečiai talentingi, tvirti vyrai, yra visos Tarybų Sąjungos čempionai irklavime, bet galvojome, kad čia, Philadelphijoje, susidurs su naujomis problemomis — naujas klimatas, naujas maistas, nauja visa aplinka,— ir tai kliudys jiems parodyti savo jėgą ir talentą iki paskutinio lašo. Mes žinojome, kad amerikiečių irkluotojų yra puikių, išsilavinusių, ištreniruotų, todėl žalgiriečiams, mūsų tautiečiams, atrodė, nebus galimybės laimėti.

Žalgiriečiai neturėjo atsivežę nei savo laivelio; jie pasiskolino iš amerikiečių jau gerokai "panešiotą" aštuoniomis vietomis laivelį ir, sėdę jin, pralenkė savo oponentus!

Žalgiriečių pergalė didelė. Net ir "The New York Times" korespondentas, Allison Danzig, stebėjęs varžybas, rašo:

"Tarybinė aštuonvietės valties irkluotojų pergalė buvo tiesiog triuškinanti... Pergalėtojai parodė puikų mokėjimą savo jėgas suglausti-susinkronizuoti..."

$3,500,000 už šmeižtus!

JOHN HENRY FAULK yra radijo ir televizijos artistas — talentingas, energingas, publikos mėgiamas. Tačiau prieš keletą metų samdytojas—Columbia Broadcasting kompanija—paleidžia jį iš darbo!

Kodėl paleido?

Todėl, kad raudonėdžiai ir ragangaudžiai paskelbė, jog artistas Faulk esąs "komunistms prijautėjas", kad jis kai kuriuose "komunistinio fronto organizacijų" parengimuose dalyvavęs su savo talentu, kad jis, kitais žodžiais, "Amerikai pavojingas asmuo"!..

Aktorius paliko Niujorką, išvykdamas į kitus miestus ir bandė ten gauti vietą televizijoje ar radijo programose. Negavo. Bandė jis gauti televizijoje skelbti reklamas—alų, muilą, cigaretes, bet ir čia negauna, kadangi Faulk jau įdėtas į "juodąjį sąrašą", kurį vedė suniekšėję visuomenės atmatos visokie ragangaudžiai.

Kas tie, kurie artistą skundė, persekiojo?

Vyriausiais jų buvo: Vincent W. Hartnett, "Aware, Inc." direktorius, ir Laurence A. Johnson, kapitalistas, daugelio supermarketų savininkas. "Aware, Inc." leido biuletinį, įsteigtą 1953 metais, kuriame tilpo šimtų amerikinių aktorių ir kitokių meno darbuotojų vardai ir pavardės, apkaltintų panašiai, kaip Faulk; kitais žodžiais—apšmeižtų, išniekintų, ir tuo būdu paliktų be darbo, be vietų. Kapitalistas Johnson pareiškė: kurie pramonininkai reklamuos savo produktus programose, kuriose dalyvaus artistas Faulk, jo krautuvės tų produktų nepardavinės!..

Pagaliau John Henry Faulk patraukė Hartnettą ir Johnsoną į Niujorko teismą, reikalaudamas atlyginimo už šmeižtus, už jam padarytus nuostolius. Teismas vyko prie teisėjo Gellerio. Faulko advokatas buvo Louis Nizer. Kaltinmuosius gynė adv. T. A. Bolan.

Einant teismo procesui prie pačios pabaigos, kapitalistas Johnsonas mirė—belzebubas jį pasišaukė pas save. Tačiau teisėjas vedė teismo procesą iki galo.

Teisėjas įsako prisaikintiesiems teisėjams (džiurei): Dėl Hartnetto ir Johnsono nusižengimo negali būti abejonės, jiedu kalti, jiedu biauriai užpuolė artistą ir bandė sunaikinti jo karjerą. Džiūrė turi nuspręsti tik tai, kokį atlyginimą už tai kaltinamieji turį sumokėti, pinigų sumą.

Džiūrė nutaria: **kaltinamieji turį atlyginti artistui Faulk tris milijonus penkius šimtus dolerių ($3,500,000)!**

Kaip dabar tuos pinigus artistas Faulk išrinks, liekasi palaukti ir pamatyti. Bet čia ne tik pinigo klausimas—čia klausimas yra ir kitas:

Ši byla pažabojo suniekšėjusius raudonbaubius, šmeižikus, nekaltų menininkų kryžiavotojus! Kiti jau bus atsargesni, negalės pulti taip įžuliai, taip niekšiškai! Ši byla, šis teismo procesas uždavė gerą antausį makartizmui ir makaranizmui!

Tenka priminti, kad šis teismo procesas tęsėsi ilgai, ir kad visa eilė įžymių televizijos ir radijo artistų išstojo liudyti už Faulką. Tarp liudininkų buvo ir toks asmuo, kaip David Susskind!

MIKROMEGAS

Žiūrint pro mano akinius

G. B. SHAW ir F. HARRIS

Įžymusis airių tautos novelistas ir dramaturgas **George B. Shaw** mirė 1950-jų metų gale (lapkričio 2 d., Londone). Savo ilgoko gyvenimo eigoj (išgyveno 94 metus) jis parašė gana daug dramų. Po Šekspyro, tai didžiausias anglų kalba rašęs to žanro rašytojas. Jo pjesės vaidinamos ne tik Anglijoje ar Amerikoje, bet visame pasaulyje. Net Turkijoje ir Israelyje jis turi savo adoratorių. Shawo veikalai Niujorke labai populiarūs; kai kada vaidinama jo dvi ar trys dramos tuo patim kartu. Pjesė "Pigmalionas," įvilkta į muzikinius rūbus ir pavadinta "My Fair Lady," eina be pertraukos jau penki metai. Iš kai kurių pjesių padaryta operom bei operetėm libretai, kitos nufilmuotos. Lietuviams jis geriausiai pažįstamas iš Strauso sukomponuotos operetės "Cukrinis kareivėlis," sulibretintas iš komedijos "Arms and the Man."

Ir G. B. Shawo populiarumas teatre kas metai didėja, o ne mažėja. Iš parduodamų jo veikalų bei teatrų sumokamo procentinio honoraro, — jo palikuonys gauna gražaus pelno. Spėjama, jog per vienuolika metų nuo autoriaus mirties, tasai uždarbis viršija 20 milijonų dolerių. Tais pinigais naudojasi trys visuomeninės įstaigos, kurios velionies kultūriniam ir intelektualiniam augimui daugiausia padėjo; tai Britų Muziejus, Royal Academy of Dramatic Art (abudu Londone) ir National Gallery of Irland (ši yra Dubline).

G. B. S. kadaise pasakė, jog jis gyvens tol, kol bus žmonijai reikalingas ir naudingas. Jeigu jo populiarumas, jo pjesių paklausa, išsilaikys tokiame lygyje kaip dabar, — galima be suklydimo baimės sakyti, kad jis gyvens amžinai!

Kitas didelio kalibro rašytojas, G. B. S. amžininkas ir draugas, poetas, novelistas ir publicistas, — buvo **Frank Harris,** miręs 1931 m. rugsėjo 25 d. Nicoje (Prancūzijoje). Juodu buvo artimi sandarbininkai. Dar daugiau: teigiama, jog F. Harrisas G. B. Shową iškėlė. Mat, kai 1895 m. F. Harrisas tapo Londono "The Saturday Review" žurnalo redaktorium, jis pasikvietė bendradarbiu Shawą, kuris iki tam laikui dirbo "The World" laikraštyje muzikos apžvalgininku už keturis svarus sterlingų savaitinės algos. Harrisas jam pasiūlė du kartu tiek, jei jis sutiks dirbti prie jo redaguojamo žurnalo kaip dramos kritikas. Shawas propoziciją priėmė. Jo intymūs santykiai su rampos užkulisiais bei aktoriais davė jam gerą progą pažinti teatrą ir tapti geriausiu anglų dramaturgu. Kitas Harriso redaguojamojo žurnalo bendradarbis, kaip literatūros apžvalgininkas, buvo vėliau paskilbęs rašytojas H. G. Wellsas.

F. Harrisas buvo aukšto išsilavinimo, didelių gabumų ir pavydėtinos asmenybės žmogus. Jis gyveno ir studijavo Amerikoje, Vokietijoje, Graikijoje ir Anglijoje; laisvai kalbėjo, be šių trijų, dar ir prancūziškai. Antrojoje 19-tojo amžiaus pusėje jis meteoriškai iškilo Londone kaip nepavaduojamas redaktorius ir originalus rašytojas. Jis redagavo "The Evening News" (1883-1887 m.), "The Fortnightly Review" (Dvisavaitinė apžvalga) iki 1895 m., o nuo to laiko — "The Saturday Review" (Šeštadienio apžvalga).

Žurnalas

Niujorke F. Harrisas leido ir redagavo populiarų žurnalą "The Pearson's Magazine," kurį Pirmojo pasaulinio karo metu pasmaugė mūsų krašto pašto viršininkas Burlesonas kaip leidinį, priešingą karo isterijai.

Be gausios publicistikos ir trumpų apsakymų, Harrisas parašė ir platesnio diapazono novelių bei biografijų, k. t. "The Candid Friend," "Elder Conclin," "Montes the Matador," "Unpath'ed Waters," "The Modern Idoll," "The Bomb" (1908 m., apie Čikagos Haymarketo tragediją), "The Man Shakespeare," "The Women of Shakespeare," "Shakespeare and His Love," "The Great Days" (iš Amerikos kaubojų gyvenimo), "Oscar Wilde," kelis biografinių "Portretų" tomus ir kitas.

Manau, jog nedaug kas galėtų pasigirti didesniu asmeninių pažinčių platumu, kaip F. Harrisas. Jis pažinojo visus to meto įžymesnius rašytojus, politikus, menininkus ir visuomeninkus. Nuo 1883 metų jisai susitikdavo Londone ir diskusuodavo su Karlu Marksu ir Fridrichu Engelsu, jis skaitė jų raštus originalėje kalboje. Tuo metu jis buvo socialistams artimas rašytojas.

Baigdamas septintąją dešimtį savo amžiaus metų, Frank Harrisas pradėjo rašyti savo trijų tomų autobiografiją, savo "išpažintį." Pirmąjį tomą jis pavadino "Mano gyvenimas ir meilės," o antruosius du—"Mano gyvenimas." Jo "išpažintis" buvo labai nuoširdi ir atvira, sakyčiau, gal net perdaug atvira. Šis atviruma s ir buvo Harriso nuosmukis, stipriai pažeidęs jo reputaciją, jo ateities perspektyvas ir jo išlikimumą. Mat, kiekvieno žmogaus, vyro ar moters, gyvenime yra fazių, periodų, nuotykių ir prietykių, apie kuriuos rašyti nepatogu; jeigu jau ir negalima juos užtušuoti, tai bent reikia pagarbiai užtylėti. Visuomenė, kokią mes pažįstame, **nenori** matyti **viso žmogaus,** ar **viską** apie jį žinoti. Tai taip pat, kaip ir kalbant apie žmogaus kūną: visos kūno dalys yra lygiai geros ir reikalingos, tačiau kai kurių buvimą, ar funkcijas norima užslėpti, ar bent apie tai nekalbėti.

Viską atvirai

Harrisas, regimai, tą visuomenės opiniją paneigė, ją ignoravo ir dėl tos indiskrecijos — brangiai sumokėjo. Jis norėjo iškilti aukščiau oficiališkosios moralės nuostatų. Harrisas atvirai viską apie savo gyvenimą išpasakojo. Be labai vertingų bei įdomių jo memuarų vietų, ten yra ir platoka jo seksualinio gyvenimo išpažintis. Jis stengėsi, kaip pats prisipažino, parašyti atviriausią autobiografiją, apnuoginti savo sielą bei kūną ir parodyti tai nuodėmingam pasauliui.

Kaip tik už tų minėtosios išpažinties posmų mūsų "viešojo doringumo" saugotojai ir užkliuvo; jie tai pavadino pornografija ir uždraudė jo knygą pardavinėti. Juodojoje rinkoje Niujorke smalsesnieji bibliofilai mokėjo po šimtą dolerių už tomą, jei tik galėjo gauti. Tačiau šis atvirumas Harrisą užmušė. Jis buvo paskelbtas nedorėliu, boikotuojamas, ignoruojamas ir ostracizuojamas, nors daugelis jo "teisėjų" buvo už jį nedoresni, tik niekas apie tai nežinojo. Nuvertinta net ir kiti jo kūriniai, kurie pirmiau buvo gana aukštai statomi. Praėjus trisdešimčiai metų nuo jo mirties, Harrisas, galima sakyti, yra užmirštas, mažai kam žinomas, ypatingai jaunesniajai generacijai jis — "nežinoma esybė."

O buvo laikai, kada tasai pats Harrisas, savo triumfo momentu, skelbė, jog Shawas **pragyvens** savo dramas, kad jo pjesės netruks ateities, kad jos, nevaidintinos, tik skaitytinos, kad jos žiūrovams persunkios suprasti, kad jas pats Shawas palaidosiąs.

Kokia karti ironija; gyvenimas kartais skaudžiai pasišaipo iš perdaug savimi pasitikinčių pranašų. Kas bando save peraukštai už čiupros kelti, dažnokai nusmunka iki savo paties batų ar dar žemiau! Šių dviejų Airijos sūnų, gabių rašytojų, likimas duoda gana ryškų kontrastą: abudu buvo aukštai iškilę, abudu buvo gerbiami,—tačiau vienas ir miręs kyla, o kitas, dėl padarytos indiskrecijos, apgailėtinai sumenkėjo!

Moralas — viešajai opinijai priešintis sunku!

Kas ką rašo ir sako

TAIP TAI NEGERAI!

Dr. A. Margeris savo knygoje apie Lietuvą parašė, kad jis Lukšiuose susipažino su kunigu Jonu Grigaičiu, "čikagiškio Pijaus Grigaičio broliu," bet susirašinėjimas su juo nutrūkęs.

Detroitietis "Spartakas" tuojau ėmėsi A. Margeriui daryti pastabas—kritikuoti. Š. m. birželio 36 d. "Laisvėje" jis rašė, būk P. Grigaitis kadaise gyvenęs Detroite ir jau seniai miręs, dėl to nesusirašinėjąs su broliu kunigu.

Dėdami mes tą "Spartako" rašinį laikraštin, iš tikrųjų, manėme, kad jis **žino,** ką rašąs. Bet nežinojo — jam tik rūpėjo "pakritikuoti" knygos autorių.

Dėl to "Vilnis" (š. m. birž. 30 d.) padarė tokią pastabą:

Spartakas peranksti numarino Pijų Grigaitį, tai ir apibarimas Dr. Margerio neturi vertės.

Nei Leonas Prūseika, nei Vincas Andrulis nerašė bet kada, kad Grigaitis persikėlęs gyventi į Detroitą, nes jis nesikėlė ten. Jis gyvena Čikagos priemiestyje Hinsdale, kaip gyveno.

Atrodo, kad Spartakas kalba apie Pijų Krakaitį, gyvenusį Detroite, paskiau dirbusį "Vilnies" redakcijoje ir vėliau sugrįžusį Detroitan ir ten mirusį.

Apskritai visa ta knygos peržvalga, rodos, rašyta tik vieno asmens pagyrimui.

Rašant, užimant vietą laikraštyje, reikia gero tikslo, reikia rašyti, kad skaitytojai turėtų iš to ką nors gero.

Rašyti taipgi reikia ne "nuo ausies," bet apgalvotai. Kam gi be reikalo kilnoti žmones iš vieno miesto į kitą?

Dar blogiau, kam numarinti žmones pirma laiko? O svarbiausia, kam gi klaidinti laikraščio skaitytojus?

Pamatęs "Vilnies" pastabą, "Spartakas" prisiuntė mums tokį rašinėlį:

Mano trumpame rašinėlyje apie "150 dienų Tarybų Lietuvoje" knygą yra įsiskverbusi klaida: triskart įdėta pavardė "Grigaitis" vietoje Krakaitis.

Turėjo būti šiaip:

"Autorius rašo, kad jis užsuko pas Lukšių kleboną Joną Krakaitį, čikagiškio Pijaus Krakaičio brolį." (Knygos autorius rašo, kad jis buvo užsukęs ne pas Krakaitį, o pas **Grigaitį**—Redakcija)

Kaip Lukšių kunigo pavardė nėra Grigaitis, bet **Krakaitis,** taip ir jo mirusio brolio pavardė Krakaitis, o ne Grigaitis.

Atsiprašau, nekreipiant atydos, kokiu būdu klaida padaryta.

Kaip matome, užuot dalykus ištiesinęs, "Spartakas" juos labiau bando sukreivinti. Tai negerai. Tokių dalykų reikia vengti!

G. KAVOLIŪNAS GRĮŽO Į LIETUVĄ

"Tėvynės balsas" praneša:

Į Šlepsčių kaimą (Biržų raj.) šiomis dienomis parvyko dvidešimtmetis jaunuolis Gediminas Kavoliūnas. Čia, netoli Biržų, gyvena jo seneliai, pas kuriuos jis išaugo.

1960 metų spalio mėnesį G. Kavoliūnas buvo išvykęs į Čikagą pas ten įsikūrusius savo tėvus, kurie antrojo pasaulinio karo metais paliko Lietuvą. Dabar jis sugrįžo į gimtinę. G. Kavoliūnas yra baigęs Biržų vidurinę mokyklą ir žada toliau tęsti mokslą aukštojoje mokykloje.

EGIPTAS PLEČIA INDUSTRIJĄ

Kairas. — Po to, kai Egiptas gavo nepriklausomybę, atsiėmė Suezo kanalą, tai žymiai padidino savo fabrikų skaičių. Dabar Egiptas daug fabrikų gaminių jau net į kitas šalis gali išvežti.

Tai ne startas prieš motociklininkų lenktynes. Kiekvieną rytą tokį vaizdą galima pamatyti prie Anykščių rajono "Lenino keliu" kolūkio valdybos. Į rytinius gamybinius pasitarimus suvažiuoja kolūkiečiai, traktorininkai, brigadų vadovai. Motociklas šiame kolūkyje—ne naujiena. Kolūkiečiai turi 140 nuosavų motociklų, 4 lengvąsias mašinas. Dar apie 20 kolūkiečių pareiškė norą įsigyti motociklus šiais metais.

Pernai Jonavos rajono tarybiniame ūkyje iš trijų hektarų pupų pasėlio buvo gauta po 40 centnerių grūdų. Atsižvelgiant į N. Chruščiovo nurodymus žemdirbiai šiemet numato apsėti šia vertinga kultūra 100 hektarų plotą. Sėjai kruopščiai ruošiamasi: rūšiuojamos ir tikrinamos sėklos, parenkamos dirvos.

Nuotraukoje: tarybinio ūkio agronomė B. Butkevičiūtė (dešinėje) ir rajono sėklos kontrolės laboratorijos laborantė O. Balnienė nustato pupų drėgnumą.

Plytiniai namai be rišamų medžiagų

Švedijoje sukurtas naujas metodas pastatams statyti iš stambių plytų. Plytos gaminamos specialiomis mašinomis iš putbetonio. Klojant plytas, nereikia jokios rišamosios medžiagos, nes jų paviršiuje yra griovelėiai ir skylės. Statant sienas, plytų eilės sutvirtinamos plastmasinėmis plokštelėmis, įeinančiomis į apatinės ir viršutinės eilės skyles ir griovelius.

Naujuoju metodu galima statyti vieno, dviejų ir net trijų aukštų namus, esant bet kurioms klimatinėms sąlygoms. Tokių sienų nereikia džiovinti, o jų išorė gražiai atrodo. Namą iš tokių plytų lengva išardyti ir perkelti į kitą vietą. Statybos kaina žymiai sumažėja, o trukmė žymiai sutrumpėja.

Lenkijos elektrinės

1962—1963 metais Lenkijos elektrinėse bus paleista veikti 15 naujų energetinių katilų ir 23 turboagregatai. Energetikos galingumai per tą laiką padidės 1835 tūkst. kilovatų-valandų. Sparčiais tempais montuojamas Turošuvo šiluminės elektrinės 200 tūkst. kilovatų-valandų galingumo turboagregatas, gautas iš Tarybų Sąjungos. Artimiausiais metais Turošuvo šiluminė elektrinė pasieks 1400 tūkst. kil.-valandų galingumą.

1960 metais Lenkija pagamino 32 milijardus kilovatų-valandų elektros energijos. Skaičiuojant vienam Lenkijos gyventojui, buvo pagaminta daugiau kaip 1 tūkst. kwh elektros energijos. Tuo tarpu 1938 metais tas rodiklis buvo lygus 114 kwh. 1965 metais Lenkija pagamins 45 milijardus kWh elektros energijos.

Lenkijos gyventojų skaičius

1961 m pabaigoje Lenkija turėjo 30,133,000 gyventojų, jų tarpe 14,584 mln. vyrai ir 15,549 mln. moterys. Miestuose gyvena 14,610 mln., o kaimuose 15 milijonų žmonių.

VERPALAI IŠ ATLIEKŲ

Lenkijos tekstilininkai sukūrė metodą silono verpalų gamybos atliekoms panaudoti. Jis įgalina iš šių atliekų gaminti geros kokybės kaprolaktamą.

Iš Ant. Sniečkaus kalbos apie Zigmą Angarietį-Aleksą

Kaip žinia, š. m. birželio 25 d. sukako 80 metų, kai gimė įžymus Lietuvos darbininkų vadovas Zigmas Anagrietis-Aleksa. Ta proga minėtą dieną Filharmonijos salėje Vilniuje įvyko mitingas ir koncertas šiam gimtadieniui atžymėti. Be kitų, sakė kalbą LKP CK pirmasis sekretorius Antanas Sniečkus.

Reikia priminti, kad Zigmas Angarietis buvo labai gerai žinomas ir JAV lietuviams, kadangi jis prieš daugiau kaip 50 metų pradėjo bendradarbiauti amerikinėje lietuvių spaudoje. Jis kadaise rašė "Keleiviui," bet kai "Keleivis" buvo pasuktas į šunkelius, Z. Angarietis atsisakė jam rašyti. Rašė jis "Kovai" ir žurnalui "Naujajai Gadynei," o vėliau — "Laisvei" ir žurnalui "Šviesai." Atsiliepdavo jis į visokius bėgamuosius klausimus. Mes čia paduodame kai kurias A. Sniečkaus kalbos ištraukas, apibūdinančias tą įžymųjį Lietuvos revoliucionierių ir jo darbus.—**Redakcija**

—:—

Vienas iš pirmųjų Lietuvos revoliucionierių, marksistų - leniniečių buvo Zigmas Aleksa-Angarietis.

Zigmas Aleksa gimė 1882 metų birželio 25 d. Vilkaviškio apskrities Lankeliškių valsčiaus Obelupių kaime. 1902 metais jis įstojo į Varšuvos veterinarijos institutą. Už dalyvavimą revoliucinėje veikloje Zigmas Aleksa 1904 m. lapkričio mėnesį buvo suimtas ir pašalintas iš instituto.

Prasidėjus 1905-1907 metų revoliucijai, Zigmas Aleksa pasinėrė į revoliucinę veiklą Lietuvoje, organizavo darbininkų streikus, kalbėjo mitinguose, ragindamas darbo žmones kilti į kovą prieš caro patvaldystę.

1906 metais Zigmas Aleksa įstojo į Lietuvos socialdemokratų partiją ir tapo vienu aktyviausių jos revoliucinio sparno veikėjų, vis labiau suartėjo su bolševikais.

Revoliucijos dienomis dar labiau išryškėjo Lietuvos buržuazijos reakcinis vaidmuo. Buržuazinės partijos, ypač klerikalai, šliaužiojo prieš carizmą, dėjo visas pastangas suskaldyti darbininkų gretas, sužlugdyti revoliucinį judėjimą.

Į katorgą

Zigmo Aleksos veikla reakcijos metais suvaidino svarbų vaidmenį žadinant revoliucines liaudies masių nuotaikas ir kovojant prieš buržuazijos intensyviai skleidžiamas reakcines pažiūras.

1909 m. birželio mėn. Zigmas Aleksa buvo suimtas. Už revoliucinę veiklą 1911 m. jis buvo nuteistas ketveriems metams katorgos, o po to 1915 metų rudenį buvo ištremtas į Sibirą, Jenisiejaus guberniją, ir apgyvendintas Jarkuose prie Angaros upės. Nuo to laiko jis pasirinko Angariečio slapyvardę, kuri greitai prigijo ir tapo jo antrąja pavarde.

Karo metais Zigmas Angarietis Sibire užmezgė glaudžius ryšius su J. Stasova ir kitais tremtiniais bolševikais.

1916 metais Zigmas Angarietis įstojo į bolševikų partijos eiles.

Atsižvelgus į jo aktyvų dalyvavimą revoliuciniame judėjime, už jo aktyvią revoliucinę veiklą kovoje prieš oportunistus ir nacionalistus, prieš visokio plauko darbininkų klasės priešus, Zigmui Angariečiui vėliau buvo pripažintas partinis stažas nuo 1906 metų.

Vasario revoliucija išlaisvino Z. Angarietį iš tremties. 1917 metų pavasarį jis atvyko į Petrogradą.

Čia jis buvo išrinktas į bolševikų partijos Lietuvių rajono komitetą ir įvestas į "Tiesos" redakciją.

Remdamasis lietuvių bolševikų aktyvu, Z. Angarietis pasuko Petrogrado Lietuvių rajono darbą į bendrą Lenino partijos veiklos vagą.

A. Sniečkus

Z. Angariečio redaguojama "Tiesa," sekdama leninines "Pravdos" pavyzdžiu, tapo kovingu Lietuvos bolševikų ginklu, padėjusiu Komunistų partijai praskinti kelią į socialistinės revoliucijos pergalę.

Kartu su V. Kapsuku

Grįžus iš emigracijos į Petrogradą Vincui Mickevičiui-Kapsukui, Zigmo Angariečio ir Vinco Kapsuko iniciatyva 1917 metų rugsėjo mėn. buvo sudarytas bolševikų partijos Lietuvių sekcijų vadovaujantis organas — Centro Biuras. V. Kapsuko ir Z. Angariečio vadovaujamas bolševikų partijos Lietuvių sekcijų Centro Biuras 1917-1918 m. atliko didžiulį darbą sutelkiant pasitraukusius iš Lietuvos darbo žmones apie Lenino partiją ir Tarybinę vyriausybę, sukuriant Lietuvos Komunistų partiją.

1917 metais Zigmas Angarietis patariamuoju balsu dalyvavo bolševikų partijos Balandžio konferencijoje ir VI suvažiavime, kuris nužymėjo kursą į socialistinę revoliuciją. Spalio revoliucijos metu jis daylvavo malšinant junkerių sukilimą, vykdė įvairius kitus partijos įpareigojimus.

1917 m. gruodžio 8 d. prie Tarybų Rusijos Tautybių reikalų liaudies komisariato buvo sudarytas Lietuvos reikalų komisariatas. Tame komisariate Z. Angarietis buvo paskirtas V. Kapsuko pavaduotoju.

1918 metų kovo mėn. Zigmas Angarietis persikėlė į Voronežą. Jis vadovavo čia įsikūrusiam Lietuvos reikalų komisariato spaudos skyriui, redagavo 1918 metų balandžio 6 d. pradėjusį eiti partijos Lietuvių sekcijų Centro Biuro organą — savaitraštį "Komunistas," organizavo komunistinės literatūros leidimą ir gabenimą į Lietuvą.

Zigmas Angarietis daug padarė organizuojant partinių kadrų parinkimą ir pasiuntimą į Lietuvą. Sugrįžę namo lietuviai komunistai drauge su vietiniais revoliuciniais socialdemokratais ir kitais priešakiniais darbininkais kūrė komunistines kuopeles, kurios palaipsniui jungėsi į rajonines organizacijas, ruošdamos dirvą Lietuvos Komunistų partijai.

V. Kapsuko ir Z. Angariečio vadovaujamas Lietuvių sekcijų Centro Biuras nuolat teikė visokeriopą paramą komunistinėmis kuopelėms ir organizacijoms, mokė tuo metu dirbusius Lietuvoje komunistus partinio darbo, sprendė sudėtingus ideologinius ir organizacinius klausimus.

Pogrindyje dirbusių Lietuvos komunistų pastangomis 1918 metų spalio mėn. pradžioje Vilniuje buvo sušauktas pirmasis Lietuvos Komunistų partijos suvažiavimas, kuriame buvo baigta įkurti marksistinė-leninė darbininkų klasės partija Lietuvoje.

Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos įtakoje 1918 metų antroje pusėje Lietuvoje subrendo tiesioginė revoliucinė situacija. 1918 metų lapkričio pabaigoje Zigmas Angarietis drauge su Vincu Kapsuku ir kitais vadovaujančiais partiniais darbuotojais atvyko į Vilnių. V. Kapsukas ir Z. Angarietis stojo betarpiškai vadvauti partiniam darbui Lietuvoje.

Tarybinėje valdžioje

Pirmojoje Lietuvos tarybinėje vyriausybėje Zigmas Angarietis ėjo vidaus reikalų liaudies komisaro ir kitas pareigas. Susijungus Lietuvos ir Baltarusijos Tarybų respublikoms, jis ėjo tas pačias pareigas jungtinėje vyriausybėje, taip pat respublikos Tarybos Centrinio Vykdomojo Komiteto narys; dirbo atsakingą partinį darbą Lietuvos ir Baltarusijos Komunistų partijos Centro Komitete.

Po to, kai Antantės imperialistų vadovaujamos užsienio interventų jėgos drauge su lietuviškaisiais buržuaziniais nacionalistais 1919 metais užgniaužė Tarybų valdžią Lietuvoje, Lietuvos Komunistų partija buvo priversta pereiti į gilų pogrindį. Naujomis sąlygomis Zigmas Angarietis dėjo daug pastangų stiprinant partiją, idėjiškai grūdinant Lietuvos komunistus. Nuo 1920 metų rugsėjo mėnesio jis ilgą laiką dirbo veikusio Tarybų Rusijoje Lietuvos Komunistų partijos Užsienio Biuro sekretoriumi. Kartu Zigmas Anagrietis buvo Lietuvos KP Centro Komiteto narys, o nuo 1934 m. pradžios — Lietuvos KP CK Politinio Biuro narys ir dažniausiai jo sekretorius.

Ilgus metus Zigmas Angarietis buvo Lietuvos Komunistų partijos atstovas prie Komunistų Internacionalo Vykdomojo Komiteto. Jis atstovavo Lietuvos Komunistų partijai eilėje Tarybų Sąjungos Komunistų partijos suvažiavimų, beveik visuose Komunistų Internacionalo kongresuose. Kominterno V, VI ir VII kongresuose Zigmas Angarietis buvo išrinktas Internacionalinės Kontrolės Komisijos nariu ir ilgą laiką buvo jos sekretorius.

Stalino asmenybės kulto laikotarpiu teisėtumo pažeidimai padarė sunkius nuostolius Komunistų partijos kadrams. Neteisėtumo aukomis tapo ir eilė žymių Lietuvos Komunistų partijos veikėjų, gyvenusių Tarybų Sąjungoje. Jų tarpe buvo ir Zigmas Angarietis. Jis žuvo 1940 m. gegužės 22 dieną, vos trys savaitės iki darbo žmonių pergalės Lietuvoje. Partijai, jos leniniam Centro Komitetui ėmusis priemonių asmenybės kultui ir jo žalingiems padariniams likviduoti, Zigmas Angarietis buvo visiškai reabilituotas. Lietuvos Komunistų partija žinią apie tai sutiko su dideliu džiaugsmu.

Lietuvos komunistai, darbininkai ir valstiečiai niekuomet neužmirš ištvermingo kovotojo, ištikimo Komunistų partijos sūnaus Zigmo Angariečio. Jo darbai ir kovos lydės mus lemiamuose žygiuose už komunizmo pergalę...

Z. Angarietis

Aistringas internacionalistas

Išauklėtas marksizmo-leninizmo idėjų dvasia, Zigmas Anagrietis buvo aistringas internacionalistas. Jis buvo karštas savo gimtojo krašto patriotas, labai mylėjo savo liaudį. Meilė Lietuvai ir lietuvių tautai, jos darbo žmonėms ir atvedė jį į nuoseklių revoliucionierių gretas, nes jis suprato, jog tik socializmas atneš laimę Lietuvai. Trokšdamas jai šviesios ateities, Zigmas Angarietis visuomet siejo Lietuvos likimą su visos Rusijos revoliuciniu judėjimu.

Stojęs į revoliucinės kovos kelią, Zigmas Anagrietis visados ir visomis aplinkybėmis buvo principingas, nuoseklus ir kovingas internacionalistas, jis aktyviai kovojo prieš buržuazinį nacionalizmą.

Lietuvos darbininkų revoliuciniam judėjimui nuo pat pirmųjų savo vystymosi dienų teko kovoti prieš buržuazinio nacionalizmo įtakas. Lietuviškoji buržuazija stengėsi panaudoti vis stiprėjusią Lietuvos darbo žmonių kovą prieš carizmą savo klasiniams interesams. Palaikydama kai kuriuos reikalavimus, buržuazija tuo pat metu ryžtingai nekovojo prieš carizmą ir netgi ėjo į sandėrius su juo. Bijodama kylančios revoliucinio judėjimo bangos, buržuazija stengėsi atitraukti Lietuvos darbo žmones nuo visos Rusijos revoliucinio judėjimo, skleidė masėse tautinę neapykantą.

Buržuazinės ideologijos įtakos skleidėjai darbininkų judėjime buvo oportunistai. Jie siekė atriboti Lietuvos darbininkus nuo visos Rusijos darbininkų judėjimo. Šiomis sąlygomis tikras internacionalistas tegalėjo būti tik tas, kas aktyviai kovojo prieš smulkiaburžuazinį nacionalizmą, kas telkė Lietuvos darbininkų klasę į revoliucinės kovos kelią drauge su visos Rusijos revoliuciniu proletariatu, su visais Rusijos žmonėmis.

Zigmas Angarietis pasirinko teisingą kelią, jis nuėjo su bolševikų partija. Jis kovojo už Lietuvos revoliucinės socialdemokratijos susivienijimą su Rusijos socialdemokratų darbininkų partija.

Dalyvaudamas Lietuvos socialdemokratų partijos septintame suvažiavime Krokuvoje, Zigmas Angarietis pasisakė už tai, kad Lietuvos socialdemokratija susijungtų su Rusijos socialdemokratų darbininkų partija bendrai kovai prieš carizmą ir kapitalizmą, ryžtingai kovojo prieš skaldytojišką nacionalistinę Lietuvos socialdemokratų partijos vadovybės politiką. Jo ir kitų revoliucinių socialdemokratų atkaklios kovos dėka suvažiavimas priėmė nutarimą dėl Lietuvos socialdemokratų partijos susivienijimo su Rusijos socialdemokratų darbininkų partija. Tačiau Stolypino reakcijos puolimas sutrukdė šio nepaprastai svarbaus klausimo sprendimą ir iš viso sudavė skaudų smūgį revoliucinei krypčiai LSDP eilėse.

Vėliau, 1909 metais, būdamas kalėjime, Zigmas Angarietis vėl aktyviai kėlė šį klausimą. Savo autobiografijoje jis nurodo: "Aš buvau pasiuntęs vieną laišką (per Ameriką, rodos, 1909 m.) Vilniaus darbininkams, partijos nariams, siūlydamas nutraukti ryšius su oportunistine vadovybe, kliudančia įstoti į RSDDP, ir visai organizacijai įstoti į RSDDP."

Ištikimas proletarinio internacionalizmo principams, Z. Angarietis aiškino lietuviams darbininkams, kad Lietuvos laisvė yra neatskiriamai susijusi su socialistinės revoliucijos pergale Rusijoje. "Koks uždavinys lietuvių darbininkų? — rašė Z. Angarietis. — Dėtis prie rusų ir kitų tautų darbininkų, kad bendrose eilėse kovotų dėl darbininkų ir vargingųjų valstiečių likimo"...

V. Kapsukas ir Angarietis

Yra žmonių, kurie, nagrinėdami lietuvių kultūros, lietuvių literatūros problemas, kartais stengiasi griežtai atskirti V. Kapsuką nuo Z. Angariečio. Aišku, V. Kapsukas ir Z. Angarietis yra skirtingos asmenybės. Jų literatūrinių pažiūrų, jų indėlio į marksistinį lietuvių literatūros mokslą negalima sutapatinti. Tačiau, sprendžiant esminius ir principinius socialistinės lietuvių kultūros klausimus, Vincas Kapsukas ir Zigmas Angarietis labai artimi, papildo kits kitą. Šiuos žmones jungia ištikimybė partijos reikalui, marksizmo-leninizmo idėjoms. Jie abu aistringai kovojo prieš reakcinę buržuazinę filosofiją, reakcinį buržuazinį meną ir mokslą, demaskavo buržuazines koncepcijas literatūros ir meno srityje. Tai buvo dėl visos lietuvių pažangiosios literatūros vystymosi krypties. Šioje kovoje pagrindiniais klausimais jie laikėsi teisingų partinių pozicijų.

Zigmas Angarietis, kaip ir Vincas Kapsukas, tvirtai gynė lenininius literatūros ir meno komunistinio partiškumo ir liaudiškumo principus. Jie kėlė pirmon eilėn reikalą stiprinti rašytojų ryšį su gyvenimu, su kova dėl socializmo, vertinant gyvenimo reiškinius iš komunistinio partiškumo pozicijų.

"Tikras proletarinis poetas gali būti tik tas, kuris aktyviai dalyvauja proletariato kovoje, — rašė Z. Angarietis. — Kas vengia proletariato kovos, tas ne proletarinis poetas, nors jis būtų kilęs ir iš darbininkų eilių... Jeigu poetas—nedarbininkas šauks darbininkus į kovą, kada reikia šaukti, jei jis pasiryžęs dirbs darbininkų klasei, jų kovai, mes jį priimsim į savo eiles ir pasakysim jam: tu mūsiškis." Vincas Kapsukas ir Zigmas Angarietis siekė sutelkti apie jų redaguojamą "Kibirkšties" žurnalą ir rašytojus nedarbininkus: mokslėiviją, mokytojus, visus inteligentus, kurie reiškia norą žengti kartu su proletariatu.

Jis telkė dorus inteligentus kovai prieš fašizmą, kapitalizmą, jis ragino rašytojus vaizduoti visą gygvenimo įvairumą ir turtingumą, visuomet vadovaujantis partiškumo principu...

Šen ir ten pasidairius

Pietinėse, segregуotose, valstijose baltosios rasės žmogudžiai visuomet teismuose tampa išteisinti už nužudymą negro. Štai neseniai Gastonia miestelyje, N. C., baltasis medicinos daktaras H. Riddle peiliu mirtinai nudūrė 27 metų negrą, ir žmogžudį džiūrė surado nekaltu ir išteisino.

—:—

Iš visų JAV didžiųjų unijų, Walter P. Reuther, Jungtinės Automobilių unijos prezidentas, pirmutinis pralaužė ledą, nusiųsdamas $10,000 pašalpos streikuojantiems Ispanijos angliakasiams ir metalo išdirbystės įmonių darbininkams. Už tai dabar reakcionieriai įtūžusiai atakuoja W. P. Reutherį, kam jis kišąs savo nosį į Ispanijos diktatoriaus Franco vidinius reikalus.

—:—

Filadelfiečiai jaučiasi nejaukiai, turėdami kaimyninėse gretose Antaną L. Impulevičių, kurį Tarybų Sąjunga reikalauja iš Amerikos atiduoti TSRS teismui už masinį nekaltų žmonių žudymą laike hitlerinės okupacijos. Tačiau A. L. Impulevičius esąs didelis optimistas!.. Jisai laikraščių reporteriams pareiškė: Laisvoji šalis Amerika jo neišduos komunistinei Rusijai, nes jis (Impulevičius) esąs didelis komunistų priešas ir prieš komunizmą kovojąs...

—:—

Filadelfijoje vėliavos pagerbimo dienoje trys Pennsylvanijos universiteto studentai prikabino raudoną vėliavą aukštai ant savo gyvenamojo buto durų. Šalia kūjo ir piautuvo buvo ir parašas stambiomis raidėmis: "Šalin kapitalistinė policija!.." Ta vėliava greitai patraukė policijos akis, ir nedelsiant pareikalavo nuplėšti ją. Bet studentai atsisakė. Tuomet policija areštavo studentus "už ramybės sudrumstimą" ir kaip didžiausius kriminalistus nusivežė į miesto rotušę. Studentai, įbauginti, teisinosi, kad jie tai darę tik "dėl patyrimo publikos nuomonės."

—:—

Pennsylvanijos fabrikantai ir jų pakalikai nerimsta. Nors jau buvo suokalbis pravesti įstatymą valstijos seimelyje Harrisburghe — "teisę į darbą" (right to work), tačiau jiems tas nelemtas užmojis nepavyko dėkui gausingiems darbininkų unijų protestams. Darbar tie organizuotų darbininkų priešai sumanė dar gudresnį planą. Jie pradėjo organizuoti priešunijines draugijas, ir sako kovosią toliau. Esu tikras, kad jiems ir šis planas bus nesėkmingas.

—:—

Neseniai Romoje buvo suvažiavę iš visų kapitalistinių kraštų 122 stambiausieji bankieriai. Jie per 4 dienas laikė slaptą mitingą sename "Altieri" paločiuje. Kadangi mitingas buvo laikomas prie užrakintų durų, tad laikraščių reporteriams mažai ką tepavyko iškvosti iš aukso dievaičių. Sakoma, svarbiausias klausimas buvo: stabilizuoti Amerikos dolerio vertę, nes nuo jo priklauso visų kapitalistinių šalių valiutos pastovumas ir "žmonių gerbūvis."

Svarstyta, kaip užkirsti kelią išplaukimui Amerikos aukso į užsienius. O plačiausiai buvo diskusuojama įtempta šių dienų pasaulinė padėtis—taika ar karas.

—:—

Kuomet mūsų šalyje teismai nubaudžia komunistą kalėti ir užsimokėti stambias piniginškas bausmes, tuomet komercinė spauda džiaugiasi ir ploja katutes. Bet kai JAV Aukščiausiasis teismas paskelbė savo nuosprendį, kad mokyklose maldos skaitymas yra nekonstitucinis, tuomet daugelis komercinių laikraščių suvarjavojo ir pradėjo atakuoti JAV Aukščiausiąjį teismą, išvadinant teisėjus bedievio Chruščiovo pasekėjais...

Pregresas

Narkotikų vartojimas ir prasikaltimai

Washingtonas. — Dr. H. Ruskas rašo, kad vien New Yorko mieste yra 25,000 žmonių, kurie vartoja narkotikus. Kiekvieną dieną jie už tuos nuodus sumoka $500,000,000 arba proporcionaliai kiekvienas narkotikas išleidžia po $$20.

Aišku, kad tokios išlaidos stumia narkotikus į prasikaltimus: vagystes, kriminalinius nusikaltimus, o jaunas merginas į paleistuvystę.

Dr. Ruskas mano, kad kol federalinė vyriausybė nesiims griežtų priemonių, tol pačios valstijos nesulaikys narkotikų daugėjimo.

LAISVĖS REIKALAI

Liepos 1. d., Brockton, Mass., "Laisvės" naudai buvo suruoštas piknikas. Per **L. Kavaliauskaitę** ir **A. Bimbą**, aukų gauta sekamai:

A. ir J. Skirmontai, Brockton, Mass.	$20.00
Nuo Nashua-Lowell autobuso, per J. Egerį	15.00
M. Virbickienė, Nashua, N. H.	11.00
John Niuro, Wakefield, Mass.	11.00
John Grigas, Brockton, Mass.	10.00
J. Žemaitis, Hartford, Conn.	10.00
Bostonietis	10.00
Nuo draugų iš Haverhill, Mass.	10.00
Ona ir Jonas Samulioniai, Fitchburg, Mass.	10.00
V. Baltušis, Roslindale, Mass.	10.00
Julia Gettzus, Bedford, Mass.	6.00
Paul Alexander, So. Sudbury, Mass.	6.00
C. Kaloscz, Dorchester, Mass.	5.00
K. Valentukevičius, Stoughton, Mass.	5.00
P. Niukas, No. Andover, Mass.	5.00
Eva Tamulionienė, Fitchburg, Mass.	5.00
N. Grigaliūnienė, Watertown, Mass.	5.00
W. Jurkevičius, Brockton, Mass.	5.00
Elizabeth Repšienė, Dorchester, Mass.	5.00
M. Žiedelis, Nashua, N. H.	4.00
M. Stašienė, Cambridge, Mass.	3.00
M. Vilkauskienė, Nashua, N. H.	3.00
P. Galinis, Lawrence, Mass.	2.00
J. Blažonis, Lowell, Mass.	2.00
Al. Mažiukna, Bridgewater, Mass.	2.00
Peter Kurulis, Norwood, Mass.	2.00

Po $1: M. Albert, Lowell, Mass.; P. Čečėta, Lawrence, Mass.; H. Žilinskienė, Worcester, Mass.; G. Račkauskas, Stoughton, Mass.; E. Belekewicz, Brighton, Mass.; R. Zaluba, W. Medway, Mass.; K. Kibirkštis, Stoughton, Mass.; F. Kodienė, Lawrence, Mass.; J. Egeris, Hudson, N. H.; E. Freemont, Somerville, Mass.; A. Baresger, Canton, Mass.; A. Venskevičius, Stoughton, Mass.

— o —

Širdingai dėkojame viršminėtiems prieteliams už jų gausią paramą laikraščiui.

Laisvės Administracija

FLORIDOS TURISTAI

Šį pavasarį Floridos turistų grupė, susidedanti iš apie 30 žmonių — profesionalų, biznierių ir kitų—lankėsi šalia kitų vietų—Čekoslovakijoje, Tarybų Sąjungoje, Lenkijoje ir Berlyne.

Šiomis dienomis žurnalistas ir komentatorius R. Renick demonstravo reportažo filmus iš skirtingų vietovių, trauktus jų kelionės laiku ir aiškindamas jų prasmę bei savo nuomonę ir supratimą.

Filmas prasideda Washingtone, valstybės departamente, kur valdžios pareigūnai instruktuoja turistus: ko žiūrėti ir ieškoti už "Geležinės uždangos". Po to seka pasikalbėjimas Paryžiuje su NATO jėgų vyriausiu komandierium.

Tai va, du pavyzdžiai "laisvojo pasaulio" piliečių smegenų skalbimo.

Čekoslovakijos sostinėje Pragoje jie matė švarą, tvarkingumą, madų parodą, vienok, nors ten viskas atrodo pavyzdinga, žmonės gražiai apsirengę ir gerai atrodo, amerikiečių akimis žiūrint, jie badaują ir baimėje gyveną!

Maskvoje: visur plataus masto statybos, krautuvės pilnos prekių, ant gatvių daugiau sunkvežimių negu lengvųjų auto-mašinų, tik bėda esanti, kad tos statybos "prastos konstrukcijos", na ir kitų blogybių ten esą. Ką gero ten matė, nepapasakojo. O juk kiekvienas tos grupės dalyvių, kiekvienas savo profesijos srityje atitinkamas įstaigas studijavo.

Varšuvoje jiems patiko, kad miestas po visiško karo laikų sunaikinimo gražiai atsistatęs, tik žydų—ghete— dar esą griuvesių. Jiems taipgi patiko, kad katalikų bažnyčios pilnos maldininkų, ir tie maldininkai esą nusistatę prieš valdžią, kas duoda viltį, kad Lenkija... sugrįš į "laisvųjų tautų šeimą"

Prie to pridėjo keletą anekdotų, pašaipų, būk tai plintančių liaudyje prieš valdžią.

Na, ant galo, žinoma, Berlynas, o ten svarbiausia iš svarbiųjų, tai ta nelemtoji siena, skirianti Berlyną į dvi dalis. Rytinė dalis miesto: 'niūri, miglota, apšepusi". Vakarinė — linksma ir ištaiginga"!

Tik man visgi nesuprantama: jeigu jau vakariečiai taip linksmi ir pasitenkinę, tai kam jie būriais palei tą sieną slampinėja ir žiūrinėja į rytinį Berlyną — lygtoji lapė į aukštai kabančias vynuoges. Nežinau, yra kaip tai sunku suprasti mūsų Amerikos mokytus, vadovaujančius žmones. Ar jie iš tikrųjų taip mano ir supranta, kaip jie kalba, ar tai yra tik jų norai, kad taip būtų, o gal galų-gale tiesioginiai - sužiniai meluoja ir mėgina apgaudinėti šalies liaudį: priversti ją manyti taip, kaip jie nori kad manytų. Kad už "geležinės uždangos" pasikeitimai ėjo, eina ir eis, tai visi žino: jie nėjo, neina ir neis atgal, į senąją padėtį. Jie ėjo ir eis naująja kryptimi, tobulėjimo kryptimi!

Arejas

Havana. — Kuba paskelbė, kad sušaudė du JAV užsienio žvalgybos agentus, kuriuos suėmė Oriente provincijoje.

Taip atrodo užsiėmimų metu Lietuvos TSR Mokslų akademijos centrinė skaitykla Vilniuje.

Šiauriniai elniai

Vieną sykį tundroje užtkau didelę elnių bandą. Ten buvo didelių stepių patinų, kiek mažesnių patelių ir visai mažų elniukų. Visi suaugę elniai buvo raguoti, nes šiaurinis elnias—vienintelė elnių šeimos rūšis, kurios patelės yra lygiai ginkluotos ragais, kaip ir patinai. Kai kurie turėjo milžiniškus ragus su daugybe šakų.

Šiaurinio elnio ragai ne tokie gražūs, kaip briedžio arba paprasto elnio, bet kur kas didesni. Viena jų keistenybė — tai plati, mentės pavidalo šaka vienąme rage; ji beveik glaudžiasi prie galvos, stovėdama statmenai tarp akių. Sunku suprasti, kam elniui reikalingi šie keisti ragai, kurie, be abejo, kliudo jam laisvai skverbtis pro tankumynus.

Visi tos bandos elniai turėjo biaurius plaukus, nes dar nebuvo baigę šertis. Jų plaukai vienur buvo išslinkę, kitur susikėlę, o kai kur karojo gniužuliais prikibę prie kūno. Elniai atrodė nelyginant seniau mūsų krašte žiemą neprižiūrimi galvijai, pirmą sykį pavasarį išleisti iš tvarto į ganyklą. Jų visų ragai apaugę tankiais, tamsiai pilkais plaukais. Banda nestovėjo vietoje, kaip kad daro mūsų galvijai, ramiai besiganydami, bet ėjo greitu žingsniu į priekį, vikriais judesiais skainiodami kerpes bei žoles.

Elnias ir šuo tolimos šiaurės kraštuose yra vieninteliai naminiai gyvuliai. Žmogus be jų vargiai galėtų ten gyventi.

Elnias yra labai nelepus gyvulys; vasarą jis pasitenkina bet kokiomis žolėmis bei lapais, bendrai skurdžia šiaurės augmenija. Žiemos metu jis išsikasa iš po sniego samanų ir kerpių. Tikrai retai kuris gyvulys tiek maža tereikalauja.

Žiemą ir vasarą elniai gyvena po atviru dangumi, patys susiranda sau maisto, o tarnauja žmogui.

Pavasarį laplandiečiai samdyavo prityrusį piemenį bendrai pavesdami jam savo rinktines bandas. Piemens uždavinys yra sekti bandą, kuri, beieškodama geresnių ganyklų, nukeliauja kartais šimtus kilometrų; piemuo gi vis eina paskui ją. Rudenį banda grįžta namo, ir kiekvienas savininkas atrenka savo gyvulius.

Tam tikslui, prieš įduodami piemeniui elnius, jie sužymi juos tam tikrais atsyse išpiaunamais ženklais. Žinoma, vasaros metu vienas kitas elnias žūsta per savo tolimas klajones, bet už tai piemuo paprastai nėra kaltinamas.

Visą žiemą elniai praleidžia prie pat savo šeimininko namų, bet taip pat atvirame ore.

Elniai kinkomi į lengvas, iš lankščių plonų medelių padarytas rogutes; važiuoti jose gali vienas arba du žmonės. Tokiomis pat rogutėmis važinėjama žiemą ir vasarą, nes ratų čia nebuvo dirbama, pagaliau nebuvo ir iš ko juos daryti.

Žiemos metu keleivis važiuoja įlindęs į maišą, pasiūtą iš elnių kailio. Vežikas sėdi arba tose pačiose rogutėse arba kitose ir, laikydamas ilgą kartelę, valdo elnius. Kiti pakinkyti elniai seka paskui pirmąjį.

Susisiekimas elniais labai spartus, nes jie—greiti gyvuliai. Bet yra ir nepatogumų. Kadangi kelių beveik nebūdavo, o ragutės labai lengvos, tai dažnai atsitikdavo, kad rogutės staiga apsiversdavo pavažomis aukštyn, o keleivis kartu su maišu iškrisdavo į gilų sniegą. Kol jis išsikapstydavo iš maišo, o paskui iš sniego, visa gurguolė jau būdavo nuo jo nutolusi. Laimė, jei gurguolės vadovas pasigesdavo pamesto keleivio ir pasukdavo atgal jo paimti.

Elniais būdavo vežiojamas ir paštas. Nepaisant nepaprastos elnių ištvermės, vis dėlto pasitaikydavo, kad per pašėlusias Laplandijos žiemos audras ištisa gurguolė būdavo užpustoma. Tuomet atsiųstoji gelbėjimo ekspedicija, radusi nelaimės vietą, iškasdavo iš po sniego vien žmonių ir elnių lavonus.

(Imta iš knygos "Gamtininko užrašai." Nurašė **J. Gaidys.**)

Iš laiškų

Mieli Prieteliai!

Su dideliu įdomumu skaitau "Laisvę" ir labai gailiuosi, kad taip vėlai apie ją sužinojau. Niekur negalėjau gauti adreso.

Tik keletą mėnesių atgal gavau "Laisvės" adresą. Tai laikraštis, skelbiąs tiesą ir iškeliąs dalykus, kurie užšaldo kraują gyslose. Aš taipgi esu buvęs DP. Gyvenau įvairiuose Vokietijos lageriuose, bet nė idėjos neturėjau, tarp kokių žmonių gyvenau.

Poroje Jūsų laikraščio numerių duodate ištrauką apie Deksnį. Aš jo nežinau, tačiau jis veikė ten, kur aš gimiau ir augau.

Dėkoju likimui, kad vokiečiai išvežė mane prievartos darbams, ir neteko pergyventi tų žiaurių žudynių, kur kaimynai žudė kaimynus. Tai tie patys žmonės, su kuriais kaip vaikas lankiau pradžios mokyklą. Kas ir kaip pavertė juos banditais, mano protas atsakymo neranda. Prisimenu kaip per miegus ir minėtą Algirdą Varkalą. Jis kai piešdavo, tai vis iškišdavo liežuvį ir jo nosis bėgdavo. Taip jį mes ir vadindavome: snarglius Varkala. Kad vėliau jis sugebėjo būti kokiu ten net vadu budelių gaujos, tai aš jau negaliu susigriebti.

Kadangi tų banditų daug ir Amerikoje, tai aš bijau savo pavardę rašyti. Negi norėčiau savo šeimą ar save į pavojų statyti.

Pridedu penkių dolerių money orderį kaip dovaną.

Jūsų Skaitytojas

P. S. Prašau parašyti "Laisvėje," kur galima gauti lietuviškų knygų. Aš neturiu noro tapti nariu jokios organizacijos ar klubo.

Žmogus turi gyventi 100-150 metų!

Gerėja mūsų šalyje gyvenimo sąlygos. Tarybinis žmogus naudojasi nemokamu gydymu, pigiais vaistais, sanatorijomis, poilsio namais, nuolat trumpinama darbo diena ir t. t. Vadinasi aktualėja žmogaus amžiaus prailgėjimo problema.

Kai kurie autoriai laikosi nuomonės, kad tikroji senatvė prasidedanti sulaukus 60 metų ir baigiasi 70 - 80-siais, o ilgamažystė esanti atsitiktinis reiškinys. Šias pažiūras jau seniai sugriovė žinomi rusų mokslininkai I. Mečnikovas, A. Bogomolecas ir kiti. Žmogus, kurio subrendimas trunka apie 20 metų, turėtų gyventi nepalyginamai ilgiau už daugelį gyvulių ar paukščių. Pastarųjų amžius yra 5-20 ir daugiau kartų ilgesnis už jų subrendimo periodą.

Kai kurie mokslininkai, kaip Parhonas, laikosi visiškai priešingų pažiūrų, tvirtindami, jog senėjimas esąs liga, kurią galima pagydyti arba net jos išvengti.

Ligą galima laikyti tik per ankstyva arba patologine senatve. O natūrali senatvė yra neišvengiamas dėsningų gamtos reiškinių vystymosi dėsnis. Mes nerasime tokių gyvulių ir augalų, kurie nesentų. Tačiau senatvė turėtų prasidėti žymiai vėliau, tik baigiantis 100 metų, gyvenimo ilgis pasiekti 100-150 metų.

NORAS PAJAUNĖTI

Seniai žinomos pasakos apie stebuklingą pajaunėjimą, ieškojimą jaunystės eliksiro. Prieš keletą dešimčių metų buvo galvojama pajauninti žmogų, suaktyvinant lytinių liaukų funkciją. Tuo metu buvo išgarsėję Šteinacho ir Voronovo pajauninimo metodai.

Paaiškėjo, kad šių autorių pasiūlytomis operacijomis galima tik laikinai padidinti organizmo tonusą. Po kai kurio energijos padidėjimo periodo sekdavo kartais net kiek pagreitintas senėjimas. Negalima tikėtis pastovesnių rezultatų atstatant kurio nors vieno organo funkciją. Tai sukelia tik atskirų organų ir sistemų veiklos sutrikimą ir naujus negalavimus.

Pastaraisiais metais pasiūlytieji nauji pajauninimo metodai taip pat, nepaisant sugestijos, nieko naujo nedavė. Šiuo metu nėra pagrindo tikėtis kokiais nors vaistais pajauninti organizmą. Ilgaamžystės problema sprendžiama visai naujais metodais — kovojant su per ankstyva senatve.

Nepaisant naujų pažiūrų į ilgaamžystę, užsienyje netrūksta vaistų nuo senatvės, kurie dažniausiai išleidžiami piliulių forma. Į jų sudėtį įeina vitaminai, įvairūs mikroelementai, kaip geležis, jodas, fosforas, varis, amino rūgštys, cholinas ir kitos medžiagos. Nė viena jų negali pajauninti.

Kai kurie autoriai rimtai domisi paveldėjimu. Neretai ilgaamžių žmonių tėvai taip pat ilgai gyveno. Tačiau, teisybę pasakius, iš neilgai gyvenančių paveldi ne trumpą amžių, o palinkimą sirgti. Nepaisant paveldėjimo, prisilaikant atitinkamo dienos darbo ir poilsio režimo ar naujodant profilaktikos priemones, trumpaamžių žmonių vaikai gali sulaukti gilios senatvės.

A. Makarčenko nurodo, kad tik 25 procentai ilgaamžių žmonių tėvų taip ilgai gyvenę. Paveldėjimas šiuo atveju yra svarbus, bet ne lemiamas veiksnys.

Šiuo metu pagrindinis uždavinys — kova su dažniausiai ankstyvą senatvę sukeliančia kraujagyslių ir plaučių skleroze. Šie pakitimai prasideda gana anksti, neretai po 40 metų, o atskirais atvejais dar anksčiau. Sklerozė vystosi, nykstant specifinėms, sudėtingas organų funkcijas atliekančioms ląstelėms, jų vietą užpildant jungiamuoju audiniu. Šios specifinės kraujagyslių, plaučių, inkstų, kepenų ir kitų organų ląstelės žūsta, kai sutrinka jų maitinimas ar įvyksta kitos kilmės pakenkimai.

Šių ląstelių nusilpimą, organų atrofiją ir sklerozinius pakitimus dažniausiai sukelia intoksikacija, kaip nikotinas, alkoholis, pripuolami apsinuodijimai, o taip pat infekcija ir jos toksinai, įvairūs susirgimai ir kiti veiksniai, trikdantieji medžiagų apykaitą, badavimas ir organizmo ar atskirų organų hiperfunkciją, t. y. fizinis arba protinis pervargimas.

NUTUKIMAS AR LIESĖJIMAS

Jei badavimas ir persidirbimas trumpina žmogaus amžių, tai negalima padaryti priešingos išvados, kad dykaduoniavimas ir persivalgymas prailgina gyvenimą. Nutukusieji trumpiau gyvena negu vidutinės mitybos ar net liesi asmenys. Normalus darbas užgrūdina žmogaus organizmą.

Nustatyta, kad daug rūkantieji ir alkoholikai gyvena žymiai trumpiau. Šimtamečiai žmonės dažniausiai yra arba visai nesirgę, arba sirgę labai retai. Įvairios ligos žymiai sutrumpina žmogaus amžių. Tačiau ir dažnai sirgusieji, laikydamiesi atitinkamo režimo bei gydydamiesi, gali prailginti savo amžių. Per sukus darbas ir poilsio trūkumas gali būti įvairių susirgimų priežastis.

Organizmo ląstelės nuolat atsinaujina. Per parą mūsų organizme žūsta milijardai raudonųjų kraujo kūnelių, leukocitų ir kitų ląstelių, kurias pakeičia jaunos formos. Šis ląstelių atsinaujinimas nepašalina senatvės pavojaus. Juk sensta ne vien ląstelės, bet ir jas sudarantieji baltymai. Gyvos medžiagos molekulės pasižymi optiniu aktyvumu, kuris senstant keičiasi, sutrinka, silpnėja. Tačiau, nepaisant optinio aktyvumo pakitimų, senų ląstelių griuvimas ir naujų išsivystymas prisideda prie senėjimo pagreitinimo.

Būtina pastebėti, kad svarbiausias mūsų organas — nervų sistema — negali regeneruoti. Suaugusių jų nervų ląstelės nesidaugina, ir senųjų nepakeičia naujos. Todėl žymiai sunkiau atsistato centrinės nervų sistemos pervargimas negu daugelio kitų organų.

REIKIA ATSISAKYTI ŽALINGŲ ĮPROČIŲ

Siekiant prailginti žmogaus amžių, reikia gerinti gyventojų maitinimą, kovoti su įvairių susirgimų pliatimu, racionaliai derinti darbą su poilsiu, užtikrinti nervų sistemos normalią funkciją, šalinant psichines traumas, baimę ir netikrumą dėl žmogaus ateities. Mūsų šalyje, kaip nė vienoje kitoje, yra puikios galimybės sutvarkyti ir savo darbo dieną, ir poilsį, užkirsti kelią ligoms. Praėjo tie laikai, kai dėl rytdienos, dėl savo ateities žmogus drebėdavo. Tai rodo nuolat kylantis materialinis gyventojų lygis, o kartu TSKP Programos nubrėžti uždaviniai.

Negerai, kad savo amžiaus prailginimu žmogus dažniausiai susirūpina gana vėlai. O juk nuo to, kaip praleidžiama jaunystė ir vidutinio amžiaus periodas, priklauso žmogaus gyvenimo ilgis. Tačiau ir senatvėje galima pasiekti kai kurių rezultatų, sulėtinant sklerozės vystymąsi, atstatant kai kuriuos patologinius pakitimus.

Vidutinis Europos gyventojų amžius yra žinomas nuo 1871 metų. Kylant kultūrai, gyvenimo lygiui ir progresuojant medicinos mokslui, vidutinis amžius nuolat ilgėja: 1871-1881-aisiais buvo 37 metai, 1900-1911-isiais—49, 1924-1926-siais — 57.4. Ypač greitai ilgėja tarybinio žmogaus vidutinis amžius. Prieš penkerius metus jis siekė 67 metus, dabar — 69. Vyrų amžius prailgėjo vieneriais metais, moterų—trimis metais.

Į ATEITĮ ŠVIESIĄ

Naujoji Tarybų Sąjungos Komunistų partijos Programa užtikrina tolesnį tarybinio žmogaus pakilimą. "Mieste ir kaime, — sakoma Programoje, — bus: visiškai ir nemokamai patenkinami gyventojų poreikiai naudotis vaikų loopšeliais, darželiais ir aikštelėmis, pionierių stovyklomis... Medicininio aptarnavimo gerinimas, palaipsniškas visų ligonių, net besigydančiųjų namuose, nemokamas aprūpinimas medikamentais, spartus socialinio aprūpinimo kilimas išgelbės gyventojus nuo daugelio šiuo metu dar pavojingų susirgimų, išnaikins sunkios buržuazinės praeities liekanas — tuberkuliozę, religinius prietarus, žalojančius psichiką ir t. t. Be abejo, kiekvienas Tarybų šalies pilietis, savo darbu prisidėdamas kuo sparčiau įgyvendinant komunizmą, užtikrina gyventojų sveikatingumo suklestėjimą ir žmogaus amžiaus prailginimą.

Prof. J. KUPČINSKAS
LTSR nusipelnęs mokslo veikėjas

"MES SUSITARSIME", SAKO MAROKAS

Rabatas. —Tarp Maroko ir Alžyro nėra nustatytos sienos Saharoje, nes seniau į tas dykumas nebuvo daug kreipta dėmesio. Dabar pasirodė, kad ir ten yra gamtinių turtų. Maroko vyriausybė pasitiki, kad gražiai susitars su Alžyro liaudies vyriausybe sienų reikalais.

Washingtonas. — JAV federalinė vyriausybė užlaiko 2,461,534 pareigūnus ir tarnautojus.

Monte Carlo. —W. Churchillas parvirto ir susilaužė šlaunies kaulą.

KRISLAI

(Tąsa iš 1-jo pusl.)

Apie ką gi daugiau: **apie komunizmą ir komunistus.**

Jis priėjęs išvados, kad tie jo amžinieji neprieteliai komunistai esą dar blogesni už mongolus!

Ir mirdamas jis jiems nedovanosiąs už išvežimą 1941 metais iš Lietuvos 34,000 žmonių į Tarybų Sąjungos gilumą.

Bet, kaip žinia, tie žmonės, ten būdami, nematė karo baisenybių ir daugumoje sugrįžo į Lietuvą sveiki kaip "ridikai."

Bet per karą naciai Lietuvoje iššudė 700,000 žmonių. Ar žinote, kad šitas Kaminskas savo tiradoje prieš komunistus nė vienos ašaros nepalieja dėl baisaus likimo šios masės Lietuvos žmonių?!

Argi tas neparodo, kad J. Kaminskas serga ne tik senatve, ne tik fiziškai, bet ir kitaip kaip?!

Pastarosiomis dienomis Amerikos spaudoje pasipylė plačios diskusijos apie mūsų mokyklas ir komunizmą. Visuose šalies kampuose diskusuojamas klausimas: reikia, ar nereikia mūsų mokyklose įvesti kursus apie komunizmą?

Daugelis mokyklų jau turi įsivedusios tokias pamokas. Bet tai nėra pamokos, o tyčiojimasis iš jų. Jose naujoji santvarka, naujasis gyvenimo būdas tik niekinamas ir šmeižiamas.

Niekas iš tokio "mokslo" neišeis. Vaikai ne šviečiami, bet nuodijami ir kurstomi. Nuo to nukenčia ne komunizmas, bet mūsų jaunimas. Į gyvenimą jis išleidžiamas sužalotas.

Na, tai jau gavau garsųjį poeto Mieželaičio eilėraščių rinkinį "Žmogus," kuris laimėjo leninine premiją. Širdingai ačiū poetui už nepamiršimą veikalą prisiųsti (gavau per d-rą Petriką).

Jersey City, N. J.

RADO $2,421,850, BET NIEKAS JŲ "NENORI"

Jersey City viename automobilių pastatymo garadžiuje buvo paliktas 1947 metų "Plymouth" automobilis. Jo patalpoje surado pinigais 2,421,850 dolerių.

Niekas neprisipažįsta prie pinigų. Seniau tas automobilis priklausė tūlai merginai, vardu Ann Petrick, bet mergina sakosi, kad pinigai nėra jos. Jos sėbras Joseph Moriarty sėdi Trentono kalėjime. Policija klausinėja ir jį, bet ir jis prie pinigų neprisipažįsta.

Apie savaite vėliau kitame garadžiuje, taip pat Jersey City, rado 168,000 dolerių, — irgi nežinoma, kam pinigai priklauso.

PRANEŠIMAI

ST. PETERSBURG, FLORIDA

L.L.D. 45 kp. nepaprastas banketas įvyks šeštadienį, liepos (July) 14 d. visiems gerai žinomoj vietoj—314 15th Ave., So. Banketas prasidės kaip 12 val. dieną.

Draugės virėjos sakė, kad bus labai įvairius patiekta pietūs, kokių dar nėra buvę. Todėl visi kviečiami atsilankyti pasivalgyt gerus pietus ir linksmai praleist laiką.

Kviečia visus Rengimo Komitetas
(55-56)

WORCESTER, MASS.

ALDLD 11-tos kuopos piknikas įvyks sekmadienį, liepos 15 July, Olympia Parke.

Kviečiame iš visos apylinkės dalyvauti šiame piknike, kuriame sutiksite seniai nematytus savo pažįstamus draugus-drauges, ir praleisite laiką tyrame ore. Bus skanių namie darytų valgių, taipgi "special" iškepto kugelio.

ALDLD 11 Kp.
(55-56)

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks Liepos-July 13 d., vengrų klubo patalpose, 1144 N. 4th St. Prasidės 7:30 val. vakare.

Draugai ir draugės, atkreipkite savo dėmesį į šitą taip svarbų susirinkimą ir atsilankykite, atsiimkite jums priklausomas knygas, kad finansų sekretoriui nereikėtų per daugelį mitingų taip sunkios knygos nešioti. Išgirsite raportą nuo Baltimorės. Aptarsime draugišką išvyką Ramanauskų ūkyje. Valdyba
(54-55)

MIAMI, FLA.

LSK mitingas ir piknikas

Liepos 1 d. ir vėl turėjome Lietuvių Socialio Klubo pikniką ir mitingą. Darbingos mūsų gaspadinės pavaišino svečius labai skaniais patiekalais. Ypač visi patenkinti buvo tomis lietuviškos "mados" dešrelėmis.

O oras, kaip paprastai, liepos 1 d. buvo kaitrus. Vienok klubiečiai, vieton važiuoti į pajūrius, į pavėsius, gana skaitlingai susirinko į klubo pikniką ir mitingą.

Seka valdybos ir komisijų pranešimai. Sekretorė M. Valilionienė skaito pereito mitingo tarimus. Finansų sekretorius S. Zavis ir iždininkas J. Koch raportuoja finansinį klubo stovį. Paaiški, kad jau baigti pirkimo reikalai antrojo namo, gyvenamojo, šalia esamo namo. Šis pirkinys padidina žemės plotą, kas labai bus naudinga pastačius salę. Antrame name yra vieta apgyvendinti nuosavybės prižiūrėtoją ir dar lieka vienai šeimai kambariai išnuomoti.

Pereito mėnesio piknikų pasėkas, už visas darbščias gaspadines, raportuoja Mrs. Lackas. Piknikai buvo sėkmingi ir pelningi.

Ateina svarbusis klausimas — salės pastato klausimas. Už namo komisiją daro išsamų pranešimą Mr. Lack. Antras iš vyriausių komisijos narių, Denis, šį kartą negalėjo dalyvauti mitinge. Dar žodis apie juos. Lack ir Denis pirmesniais laikais buvo namų statytojais. Šie du vyrai turi žinojimo ir patyrimo statybos klausimu. Todėl jiedu daugiausia atlieka paruošamojo darbo ir LSK pastatui.

Štai kaip pastato reikalas stovi. Planai paruošti ir valdinėse įstaigose popierio ir rašalo reikalai baigti, užgirti. Dabar eina jau statybos skaičiai, kontrakto sudarymas. Dar norima gauti nuolaidų. Prie plano dar vis eina priedėliai, pagerinimai, pagražinimai. Bet šie dadėčkai greitai bus baigti, su budavotoju sutartis trumpu laiku bus baigta.

Finansinis vajus dar tebeina, finansai vis pakyla. Darbščioji finansų vajininkė, Mrs. M. Koch, ir vėl mitinge pridavė $500 Tai vis iš toliau. Bet šiuo tarpu paminėsime šią gausią klubo pastatui paramą tik viena didele raide **P** iš Bostono.

Na, ir paskutinę "paslaptį" jau galima atidengti. Klubo salės pastato budavonė, įimant reikalingus vandens įvedimus ir išmetimus, elektros vielų suvedimus, oro vėsinimui prietaisus, garsiakalbių įtaisus ir asfaltu išklotą plotą reikiamam automobilių kiekiui sustoti, — to viso kaina svyruoja tarp 20 tūkstančių ar dar kiek daugiau. Išde dabar yra apie 15 tūkstančių. Vadinasi, dar apie 5 tūkstančius reikia sukelti. Norima apsieiti be paskolos.

Kai kalbami planai realizuosis, tuomet Lietuvių Socialio Klubo nuosavybė bus verta sekamai: už pastatą ir žemę (kur bus nauja salė) sumokėta 20 tūkstančių, už antrąjį (gyvenamąjį) namą užmokėta 15 tūkstančių, už salės pastatą bus apie 20 tūkstančių. Prie to dar prisidės pagerinimai ir pagražinimai, kurių didžiumą atliks patys klubiečiai. Kaip matote, kai šie darbai bus baigti, tai klubo nuosavybė bus virš 55 tūkstančių dolerių. Bet tai bus gražus, vertingas lietuvių židinys.

Kai eina savojo namo steigimas, Lietuvių Socialis Klubas inkorporuotas, tad ir naujus įstatus reikia pasigaminti. Todėl klubas išrinko ir konstitucijos komisiją iš sekamų narių: Mrs. A. Liakas, I. Urbonas, St. Zavis, Kairis ir V. Bovinas.

Piknikas liepos 15-tą

Sekantis LSK piknikas įvyks liepos 15 d., taip pat Žekonių sode. Tuo pačiu laiku, pietūs apie 12 valandą. Visi būkite, kvieskite ir savo prietelius. Piknike jau sužinosite daugiau apie naujo namo budavonę.

Ramstis

Plymouth, Pa.

LLD ir LDS kuopų piknikėlis, kuris įvyko liepos 1 d., puikiai pavyko. Diena buvo graži, žmonių irgi buvo gražus būrelis. Iš toliausia atvykusių svečių buvo: Zambusevičiai, Menšinskai ir dar vien moteris su jais iš Reading, Pa.; Vaičekauskai, Liuzinai ir Mačiukai iš Binghamton, N. Y.; Naravai ir Motuzai iš Shenandoah, Pa. Scrantoniečių buvo kelios mašinos, beveik visi pažangiečiai dalyvavo su mumis. Na, ir Wilkes-Barrės, Plymoutho, Pittstono ir apylinkės draugai ir draugės visi kartu draugiškai ir gražiai leidome laiką, nuo 12 val. dieną iki vakaro sutemos.

O kad šis piknikėlis būtų pasėkmingesnis, tai draugas K. Zambusevičius atvežė dovaną, rundiną staltiesę, rankų darbo, kurią numezgė Franė Menšinskienė. Kitą dovaną, bonką oranžinio vyno, prisiuntė Ona Marcinkevičiūtė (Martin) iš Miami, Floridos, tai irgi vertinga dovana. Zambusevičiams pasidarbavus, dovanos davė pelno $23. Dovanų aukotojams tariame širdingiausį ačių! Staltiesę gavo Ona Krutulienė, vyną —I. Klevinskas.

Apie 4 val. Paprašiau Klevinską pakalbėti. Klevinskas pasakė trumpą, bet brandžią ir labai atitinkamą kalbą, kurioje nurodė svarbą remti mūsų spaudą. Jis tinkamai nupiešė taip vadinamus Lietuvos "vaduotojus", kurie iš apgautų žmonių kišenių tik dolerius tebevaduoja. Nors čia kolektos spaudai nedarėme, bet K. Zambusevičius, prie manęs priėjęs, sako: Drauge, pagerbimui jūsų malonaus piknikučio ir darbuotojų, priimk 30 dol, tai tegul bus mūsų laikraščiui "Vilniai" auka $20 ir $10 už prenumeratą metams. Nors mano prenumerata už šiuos metu užmokėta, bet gal nieko nekenks, jei aš ir už kitus metus užmokėsiu. Toliau K. Zambusevičius sakė, visiems yra aišku, kad mūsų laikraščių, kaip "Vilnis" ir "Laisvė", stambūs biznieriai ir kapitalistai neremia riebiai apmokamais garsinimais, nes šie laikraščiai ne jų, o darbo žmonių reikalus gina. Taigi ir yra darbo žmonių užduotis savo spaudą palaikyti pagal išgalę. Tai kalba klasinai susipratusio draugo.

Piknikui valgius prirengė ir svečiams patarnavo šios draugės: Ona Krutulienė, M. Navickienė, V. Kazlauskienė, E. Čereškienė, O. Žilinskienė, J. Mankauskienė ir K. Liutackienė, kuri biznio reikalais rūpinosi visą dieną.

F. Mankauskas ir A. Globičius svečius aptarnavo gėrimais. Tebūna nuoširdi padėka visiems darbuotojams ir svečiams, kurie pikniką padarė pasėkmingu, nes pelno liko $87. Sekančiame kuopų susirinkime pelną paskirstysime mūsų spaudos reikalams.

Gaila, kad kai kurie mūsų kuopų nariai negalėjo dalyvauti piknike.

Buvęs narys A. Kaluzevičius neseniai mirė ir niekad su mumis nebedalyvaus! O. Globičienė serga ir jau 4 savaitės yra ligoninėje, kada grįš į sveikųjų tarpą, nėr žinios. E. Kasparienė, išbuvus dvi savaites ligoninėje, jau grįžo namo, tačiau dar yra serganti ir gydosi namie. Linkiu joms greitai pasveikti.

V. Žilinskas

Philadelphia, Pa.

Įspūdžiai iš busu kelionės

Birželio 24 d. Baltimorėje įvyko metinis "Laisvės" piknikas. Iš mūsų miesto vykome autobusu. Ryto po 9 valandos busas paėmė sutartoje vietoje, Girard Ave. ir 4th St., susirinkusius, o iš ten nuvykome dar į So. Phila paimti daugiau. Pilnutėlis busas leidosi į Baltimorę.

Kelyje oras niaukstėsi, bet keleiviai vykome gerame ūpe. Pirmąją valandą jau buvome pikniko vietoje. Žmnių jau buvo daug, kaip vietinių, taip ir iš kitų miestų. Suėjome iš Readingo Zambusiavičius ir Romikaitienę, taipgi grupę brooklyniškių, kurie atvyko autobusu. Prasidėjo susitikimų džiaugsmas.

Čia pat tariu ačiū Nelei Ventienei už dovaną — knygą "Trumpai apie Lietuvą". Skaitau, įdomi.

Iš pikniko autobusas turėjo išeiti 8 val. vakare, bet sutrukdė, nes vienas mūsų grupės žmogus dingo. Ką gi darysi, žinodami, kad buvo nelabai sveikas, tai pranešėme policijai. Išvykimas susitrukdė, bet pusė po vienuoliktos naktį jau buvome Philadelphijoje, o sekamą dieną sužinojome, kad tas mūsų "keleivis" yra parvykęs laimingai.

Dėkui Merkiams už manęs parvežimą į namus. Merkiai jau sulaukė gražaus amžiaus, bet yra veikliūs.

Jų anūkė Tasy Behmar apsivedė birželio 29 d. Ji mokosi būti slauge, o jos vyras mokosi į daktarus. Linkiu laimingo šeimyniško gyvenimo.

Teko sužinoti, kad serga H. Kušleikienė, 207 Tasker St. Ji yra LLD narė ir "Laisvės" skaitytoja. Linkiu greitai pasveikti.

P. Valantienė

Užuojauta

Mirė Povilas Griciūnas ir birželio 22 d. buvo palaidotas Fernwood kapinėse, greta savo sūnaus, kuris žuvo militarinėje tarnyboje.

Paliko nuliūdime žmoną Amiliją Griciūnienę (Bagdonaitę), sūnų Edvardą, jo žmoną ir daugiau giminių, o ypatingai daug draugų ir draugių, nes Povilą mūsų mieste labai daug lietuvių pažinojo.

Reiškiame Griciūnienei, velionio sūnui ir jo šeimai užuojautą.

Frank ir Paulina Walant

SCRANTON, PA.

Mūsų nuotrupos

Ir antras jaunuolis mirė nuo sunkevižio smūgio, kuris atbėgęs į pakalnę smogė į du namus Dickson City, kur vieną jaunuolį užmušė, o 6 sužeidė. Gaila 18 metų jaunuolio. Iš pavardžių abu jaunuoliai, rodosi, lietuvių kilmės: Buza ir Visoskis.

Peranksti pasigyrė

Prieš porą savaičių jau buvo rašyta "Laisvėje," kaip mūsų miesto policijos sambūry valstijinis policistas (trooper) J. Harrington pasigyrė, kad mūsų miestinė ir valstijinė policija pati geriausia visoj šalyj, ir piktai iškoliojo Drew Pearsoną už kokį ten primetimą savo kolumnoj. Bet štai, neprabėgo nė pora savaičių, kaip išėjo į pensiją valstijos kapitonas Laurence Sapudar, kuris parašė ilgą laišką visos valstijos policijos komisionieriui Frank McCartney, gana išpeikdamas ir kaltindamas nesupratimu, politišku tikslumu ir žemu protingumu. Štai tau ir šauniausia šalyje policija!

Žinoma, tas sukėlė kačių koncertą. Bet tik prieš keletą dienų išeina ir kitas valstijos policijos kapitonas, James Reilly, į pensiją, ir šis ne tik patvirtina pirmesnio pasisakymą, bet prideda dar savo. Jis buvo valstijos policijos galva Stroudsburgo apylinkėje, visai arti savo darbo. Ponas McCartney jį iškėlė net į Hazletono apylinkę, gana toli nuo jojo namų. Ir už ką? Ogi kad jo valdomoj Stroudsburgo apylinkėje per mažai buvo areštuojama valstijiniais keliais važinėjančių. Ir šis kapitonas dar galėjo būti policijos vadovybėj šešerius metus, bet, nepakęsdamas tokios tvarkos, išėjo į pensiją tiek anksčiau. Tai tau, Jurguti, ir devintinės! Drew Pearsonas gal žinojo, ką rašė.

—:—

Kada mūsų valdovai vis skundžiasi nedatekliais, trūkumais, tai štai keturiems pavieto teisėjams pakėlė algas po $5,000 metams. Mat, tie "vargšai" negalėjo išsiversti su $20,000 metinės algos, tai ir matė reikalą "truputį" pridėti. Betgi mūsų mieste yra virš 1,400 šeimynų, kurių įeigos neviršija nė vieno tūkstančio į metus, ir jie, nori-nenori, turi verstis ir gana. O kaip dažnai tenka girdėti: komunistų valdomose šalyse nėra lygybės — tik komisarai turi gerai. O pas mus demokratiška lygybė: kas turi, tam duoda daugiau, o kas ne—lai stimpa.

—:—

Glen Alden Coal kompanija pranešė, kad mažosios anglių kompanijos ir visokie "pušeriai" skolingi net $12,000,000 mainierių gerovės fondui. Ne veltui senų mainierių pensija susitraukusi nuo šimto iki trisdešimties dolerių mėnesiui. Bet ką gi darė ir daro mainierių unijos vadovai, kad jie leido mažosioms kompanijoms tiek atsilikti nesumokėjus, pagal sutartį, po 70 centų nuo kiekiveno anglies tono į minėtą mainierių gerovės fondą? Aišku, kad tokiems mainierių unijos vadovams, kaip August Lippi, senų mainierių gyvenimo padėtis neapeina nė tiek, kiek ožkai kopūstas.

—:—

Turbūt istorijoj niekad pirmiau tokios sausros ši apylinkė nėra mačiusi, kaip šiemet. Be galo baisiai šios apylinkės ūkininkus kankina: šienas, nei javai neužaugo; ganyklos išdžiūvę; gyvulius reikia šerti, o nėra kuo. Daugelis sako: tegul daugiau vis sprogdina atominių bombų, tai visi tuoj badu stipsime. Kiek tame teisybės, sunku pasakyti, bet daugelis ūkininkų taip išsireiškia.

I. V.

New Haven, Conn.

Mūsų naujienos

New Haven Rail Road Co. pirmiau jau daug darbininkų atleido iš darbo, o dabar vėl ketina paleisti 150. Darbininkai labai susirūpinę, ypatingai senesniojo amžiaus. Nedarbas viešpatauja, kur naują darbą susirasti? Daugelis jų jau virš 50 metų amžiaus.

United Illuminating Co. jau pasirašė su unija kontraktą ir pakelia darbininkų algas po 10 centų per valandą. Sutiko ir kitokių pagerinimų daryti.

Jau antras mėnuo darbininkai streikuoja prieš Olin Matheson Co. Kompanija nenori patenkinti teisingus unijos reikalavimus. Bet darbininkai laikosi vienybėje.

Tai gavome LLD leidžiamo žurnalo "Šviesos" Nr. 2. Labai daug yra gerų raštų. Garbė "Šviesos" redakcijai, kad tokių gerų raštų parūpina. Patarčiau LLD nariams — perskaičius duoti "Šviesą" ir kitiems lietuviams pasiskaityti, o kai susipažins su turiniu,, tai pakalbinti juos į draugiją.

Sunkiai sirgo "Laisvės" skaitytoja Z. Žolynas, bet dabar ji jau laipsniškai sveiksta. Laike jos ligos draugės jai gelbėjo. Ji širdingai dėkinga toms draugėms.

J. Kunca

Waterbury, Conn.

Mirė M. Lusienė

Birželio 27 d., nuo širdies smūgio staigiai mirė Marija Lusienė. Paliko nuliūdime vyrą Kazimierą, tris sūnus —Edvardą, Alfonsą ir Edmontą, marčią ir anūką, Lietuvoje brolį ir seserį.

Lusienė buvo gimus ir augus Lietuvoje, Eišiškių rajone, Užupeikos kaime. Prieš 50 metų ji atvyko į Waterburį ir visą laiką čionai gyveno. Buvo rimta, skaitė "Laisvę", rėmė spaudą, kiek galėjo.

Laisvai gyveno, tai birželio 30 dieną ir buvo palaidota Waterburio lietuvių laisvose kapinėse. Laidotuvėms patarnavo direktorius John Stokes. Nuo kapinių palydovai buvo užkviesti į Dapsienės valgyklą ir atitinkamai pavaišinti.

Velionė priklausė prie LDS 49 kp. ir Moterų Rūtos draugijos. Ilsėkis, Marijona, ramiai! Šeimai reiškiu užuojautą.

J. Strižauskas

So. Boston, Mass.

Likite sveiki, draugai, iki mes sugrįšime!

Kai šiuos žodžius skaitysite, veikiausiai mes būsime apie vidurį Atlanto.

Nesvarbu, draugai, kur mes būsime, bet mūsų mintys visuomet bus su jumis. Mes niekad nepamiršime tos "parės" ir dovanų, kuriomis draugai apdovanojote mus. O labiausiai, tai jūsų pasakytos kalbos ir linkėjimai mūsų kelionei pasiliks mūsų atmintyje. Ačiū jums visiems.

Šią mūsų kelionę kai kas gali pavadinti atostogomis. Tas visai nesvarbu. Tačiau mes pasiilgom gimtojo krašto, o svarbiausia, tai norime pamatyti, kaip tas naujas pasaulis, socialistinis pasaulis, tiesia pamatus naujam, laisvam mokslu pagrįstam gyvenimui.

Sugrįžę bendysime perduoti tuos įgytus įspūdžius jums pagal mūsų supratimą.

Dar kartą, būkite sveiki.

Petrus ir žmona

WATERBURY, CONN.

Mirus

Marijonai Lusienei

Reiškiame širdingą užuojautą liūdesio valandoje jos vyrui Kaziui Lusui, sūnums Edward, Alphonse, Edmund, marčiai ir anūkei, broliui Stasiui Andrulioniui ir sesutei, abudu Lietuvoje. Taipgi visiems giminėms ir artimiesiems.

J. M. Svinkūnai
J. M. Strižauskai
M. Vosylius
G. Vosylius
J. M. Zalenekai
K. M. Danesevičiai
J. Vaitonis
J. M. Ulozai
B. Marcinionis
Mr. ir Mrs. Ciplijauskai
Kl. Jankeliūnienė
V. Krasnickas
W. Jakubonis
C. Stanislovaitienė
P. Bokas
Ida Ablozienė
O. Jasulevičienė
M. Grinius
Mr. ir Mrs. Satulai

CLEVELAND, OHIO

Liūdnas Vienerių Metų Prisiminimas

Anelės Ginius

Mūsų mylima sesutė atsiskyrė iš gyvųjų tarpo liepos 10 d., 1961 m., palikdama neužgydomą širdies skausmą ir liūdesį.

Miela sesute, ilsėkis ramiai, o mes tavo kapą puošime visados.

M. Mačionienė, sesuo
Stasys Ivanauskas, brolis

PHILADELPHIA, PA.

Turėjome svečių iš Lietuvos

Liepos 1 dieną, 12 valandą, jau plaukiojo ilgas laivelis po Schuylkill upę, su lietuviais jaunuoliais sportininkais. Prisirengimas tolimoje šalyje, neįprastame laivelyje, neišbandytoje vandens srovėje dėl varžybę jaudino mūsų svečius, kaip ir mus, laukiančius varžybų dienos. Mūsų sveteliai irklavo laivelį kasdien po porą sykių po dvi valandas. Susitikdavau juos visuomet, o pasikalbėti laiko per mažai. Apsistoję buvo Sheraton hotelyje. Ten nuvykus, irgi laiko mažai turi. Išeina kiek pasivaikščioti, miesto pamatyti, na, o 10 valandą turi gulti. Norintiems su svečiais pasikalbėti veik nėra kada.

Kaip tai susidomėjo keletas ir vėlesnių ateivių (dipukų), norinčių pasikalbėti. Negaudami ilgesnio laiko, tuojau išmetinėja, kad "raudonieji" neprileidžia jų, ir t. t. Pagaliau sužinome, kad liepos 5 d. galėsime visą dieną būti su svečiais, tai jau bus po varžybų. Bet tuojau pasirodė, kad ketvirtadienį po rungtynių svečiai užprašyti pas miesto majorą ir atletų klubą, kad jau lietuvius ištraukti iš bendrosios grupės nemalonu. O dargi užkvietimas ir iš "Lietuvių Bendruomenės" per Joną Stikliorių, kad jie norį svečius pavaišinti. Tai, žinoma, atskirai tik pas dipukus. Bet lietuviai, buvę 1959 m. turistai, kurie lankėsi Lietuvoje, buvo susipažinę su kai kuriais svečiais, taipgi nori pavaišinti ir pasikalbėti su jais. Padėtis kebli, pas kuriuos beeiti, o laikas tik tą patį vakarą po lenktyniu!

Nusitarė pasidalyti: trys pas senuosius lietuvius, trys pas "jaunuosius" (dipukus).

Iš vaišių sveteliai grįžo gerokai po vidurnakčio.

Ketvirtadienis praleistas su amerikonais. Vėlyvą vakarą laukiame viešbutyje sugrįžtančių, kad palinkėti jiems laimingos kelionės.

Apie tarybinių jaunuolių laimėjimą varžybose čia jau per vėlu kalbėti—žinia jau aplėkė visą pasaulį.

Pasikalbu su svečiais, kurie vyko pas tuos dipukus, kurie nuo dienos atvykimo nė vieno teisingo žodžio nėra tarę apie Tarybinę Lietuvą, apie jos atsiekimus ar apie bent ką. Ju spauda, jų radidjo pusvalandis, jų prakalbos — tai šlykščiausi niekinimai, šmeižimai.

Na, ir ką gi Jums, mieli broliai, pasakė jie šį sykį? Nustebę jaunuoliai sako: nesupratome mes jų, o jie mūs. Jie mums pasakoja, kaip mes pavergti, prispausti, kaip vargstame... Kuomet jiems sakome, kad mes patys geriau žinome, kaip gyvename Lietuvoje ir kad mes esame pilnai patenkinti; žinome, ką jau atsiekėme, ir žinome, ko siekiame, tai jie mus vėl mokina.

—O kaip vaišino?

—Gerai, davė, valgyti, buvo ko gerti, bet mes negeriame. Kita, nebuvo nė kada. Jie visi kartu kalba ir kalba apie senuosius "peruosius" laikus, o mes kitaip žinome.

Dipukai "apdovanojo" svečius

Kuomet visi svečiai išvyko svečiuose pas miesto majorą, tai į viešbutį buvo atvežti šeši pundeliai, rašomąja mašinėle užrašyti vardai visų lietuvių atletų. Pundelius patarnautojai įnešė į jų kambarius ir padėjo ant staliukų. Sugrįžę jaunuoliai nustebo: jų vardai teisingai užrašyti, bet nežinia nuo ko ši "dovana."! Atrišinėjo. Ką gi čia gausime? Na gi, didokas glėbys fašistinės prieštarybinės literatūros!

Tai kultūra žmonių, kurie atitrūko nuo lietuvių tautos ir sugedo.

Južintiškis

Pas Bekampius buvo puikus pažmonys

Kaip jau "Laisvės" skaitytojams žinoma, draugai Bekampiai, gyvenanti Avalon, N. J., kas vasara sukviečia savo senus pažįstamus bei draugus pas save ir pavaišina valgiais ir gėrimais. Suvažiuoja pažįstamų ir norinčių susipažinti žmonių iš Philadelphijos, New Jersės miestelių ir net iš Brooklyno.

Šią vasarą, liepos 1 d., ir man teko dalyvauti tame linksmame pokylyje. Apie 30 asmenų jau iš vakaro atvažiavo, o kiti pribuvo sekmadienyje. Bekampienė su keliomis pagelbininkėmis (kurių vardų neteko sužinoti) smarkiai darbavosi iš pat ryto, gamindamos pietus. Suvažiavusieji valgė su geriausiu apetitu. Buvo ir šalto alaus bačkutė. Rodos, kad pietus valgė ne mažiau 50 asmenų.

Buvo atvažiavęs iš Philadelphijos jaunas vyrukas, rodos pavardė Banys, su užrekorduota muzika. Jisai, iš tikrųjų, suteikė puikios muzikos: lietuviškų gražių dainų bei polkų. Grojo gana garsiai, kad net visoje apylinkėje garsas skambėjo.

Kaip žinoma, šitokios pas Bekampius puotos kasmet duoda geros paramos mūsų laikraščiams. Apmokėjus išlaidas, kas lieka — būna paskirta laikraščiams.

Kadangi aš ne visus ten suvažiavusius asmeniai pažinojau, todėl ir žinančių vardų čia neminėsiu, nes tikiuosi, kad pats Bekampis parašys pilnesnį raportą.

Šis pokylis praėjo linksmiausioje nuotaikoje, draugiškuose pasikalbėjimuose. Atrodė, kad visi buvo pilniausiai patenkinti.

š.

Verta įsidėmėti ir neužmiršti!

Aido choro jubigliejinis koncertas praėjo dideliu pasisekimu. Jį skaitlingai lankė publika, gausiai parėmė jam atjaučiantieji profesionalai, biznieriai ir šiaip simpatikai.

Aidiečiai pamatė, kas yra jų tikri draugai ir to neturėtų užmiršti. Didžiulėje programoje sužymėti jų rėmėjai. Todėl, reikalui esant, aidiečiai turėtų neužmiršti ir savo rėmėjų. Mirties atveju, ar šiaip biznio reikalu, — savo rėmėjams atsiteisti. Jubiliejinę programą aidiečiai, ir šiaip pažangiečiai, turėtų pasilaikyti ir retkarčiais ją patyrinėti...

Aidietis

Washingtonas. — JAV gynybos departamentas sumokės $36,000,000 šešioms orlaivių kompanijoms už nugabenimą į užsienius ginklų ir amunicijos.

Niujorko lietuviai šiltai pasitiko svečius, žalgiriečius irkluotojus čempionus

Niujorko lietuviai entuziastiškai sutiko Vilniaus "Žalgirio" irkluotojus tarybinius čempionus, laimėjusius čempionatą ir liepos 4 d. regatoje Philadelphijoje.

Mūsų laikraštis nusitarė pakviesti svečius į "Laisvės" salę liepos 7 dieną, kad jie susipažintų su lietuviais, kad pastarieji galėtų pamatyti svečius-čempionus, o jie — mus, kad jie, grįžę, galėtų papasakoti Lietuvos žmonėms apie susitikimą su didesniu lietuvių skaičiumi.

Žmonių kupina salė

Šeštadienį, skelbtu laiku, jau buvo kupina "Laisvės" salė žmonių, iš tikrųjų visi netilpo. O karštis!..

Salės gale žėruoja didžiulėmis raudonomis raidėmis šūkis: **"SVEIKI, TARYBINIAI ČEMPIONAI!"** Tai dailininkės Ilsės Bimbienės darbas.

Bet buvo pranešta telefonu iš Manhattano, kad svečiai sportininkai laiku pribūti negalės, nes jiems tą valandą buvo suruošta kita pramoga Manhattane.

Tuomet publika buvo pakviesta užkandžiauti,—nors ir didžiuliame karštyje, laukti žalgiriečių čempionų. Ir ji kantriai jų sulaukė.

Svečiai pribuvo salėn tik 9:30 val.

Koks buvo entuziazmas! Kiek plojimo! Kiek džiaugsmo ašarų!..

Šeši jauni, aukšti, liesi, bet petingi ir diržingi vyrai atletai atsistoja prieš publiką; iš karto ir jie, tarybiniu įpročiu, ploja rankomis kartu su publika, paskui sėdasi už stalo.

Prasideda vakaro antroji programos dalis.

"Ilgiausių metų!..."

Publika sugieda svečiams sportininkams "Ilgiausių metų!..." Karštą kalbą pasako Povilas Venta "Laisvės" "direktorių tarybos vardu.

R. Mizara, laikraščio redakcijos vardu, sveikino žalgiriečius (Jo kalba buvo rašyta—ji tilps sekame "L." numery.)

Laikraščio administracijos vardu svečius sveikino Pr. Buknys.

Žalgiriečių irkluotojų treineris, Ričardas Vaitkevičius, supažindina publiką su savo draugais; kiekvienas jų atsistoja, o niujorkiečiai karštai sveikino.

Trumpai kalbėjo, sveikino sportininkus visa eilė mūsų veikėjų: K. Petrikienė, dailininkas R. Baranikas, S. Sasna, filadelfietis Banys, J. Gužas, A. Bimba ir kiti.

Auksinė taurė

Įspūdingas buvo momentas, kai I. Mizarienė, susitikimo rengėjų ir dalyvių vardu, įteikė žalgiriečiams-čempionams didoką dailią auksinę taurę su jų vardais joje.

— Ši taurė, — sakė kalbėjusi, — tai "Meilės taurė"; ji simbolizuoja mūsų meilę jums, brangūs jaunieji draugai irkluotojai čempionai. Jūs savo žygiu aukštai iškėlėte mūsų tautos ir Tarybų Lietuvos vardą pasaulio akyse...

P. Venta įteikė svečiams individualines dovanėles — taipgi nuo susitikimo dalyvių.

Kalba patys svečiai

Tuomet buvo iššaukti tarti po žodį patys svečiai žalgiriečiai: R. Vaitkevičius, A. Bagdonavičius, Z. Jukna, P. Karlas, V. Briedis, J. Jagelavičius.

Kiekvienas jų sakė: "Man lengviau irkluoti, negu prieš publiką kalbėti..."

Jie labai kuklūs, tie žalgiriečiai. Be jokio pasididžiavimo, be jokių pasigyrimų jie žada dėti pastangų dar geriau pasirodyti kitą kartą, gal rudenį Šveicarijoje Keturių kontinentų ežere, gal 1964 metais Tokijo mieste Japonijoje, kur vyks pasaulinė olimpiada.

Žmonės jų nepaleidžia

Oficialiai programa baigėsi, jaunieji svečiai "laisvi", bet kiekvienas jų apstotas žmonių, kurie nenori jų paleisti. Apipila juos visokiais klausimais-klausimėliais. Kiekvienam juk labai svarbu ir įdomu pasikalbėti su irkluotojais-čempionais, kurie, atvykę į Philadelphią, išsikovojo tokį garbės vainiką!..

Grįžo jie iš salės apie 12 valandą nakties. Grįžo į Astor hotelį, Manhattane, kur jie buvo apsistoję.

Po miestą

Sekmadienis jiems buvo laisvas. Vežiojo juos amerikiečių sportininkų veikėjai po Niujorką. Be kitų įdomių vietų, aplankė jie ir Jungtines Tautas.

Grįžę į viešbutį, papietavę, tuojau baigė ruoštis kelionei namo,— atgal į Vilnių. Jų lėktuvas turįs išskristi 7:30 v. v.

Aerodrome

Į International (Idlewild) aerodromą, iš kur svečiai išskrido namo, susirinko daug lietuvių palinkėti jiem geriausios kelionės.

Buvo čia ir amerikinių sporto organizacijų atstovų.

Paspaudę palydovams rankas, žalgiriečiai čempionai ir kiti tarybiniai sportininkai-irkluotojai, visi kartu, sėdo į reaktyvinį SASo linijos lėktuvą. Neužilgo oro milžinas triukšmingai iškilo į padangę, ir pasileido link rytų, kur saulelė teka, kur yra šalis, kurioje žmonės lietuviškai šneka...

Ns.

Lietuvių Darb. Susivienijimo 15-sis suvažiavimas

Liepos 6 d. Pick-Fort Shelby viešbuty, Detroite, Mich., Seimą atidarė detroitietis Jurgis Nausėda ir be ilgų formališkumų pervedė Susivienijimo pirmininkui drg. J. Gasiūnui, kuris paskyrė mandatų sutvarkymui komisiją: Oną Wellus, Sofiją Karsokienę ir Aldoną Strich. Ženklų prisegimui delegatams paskyrė Vera Bunkus ir Elz. Galore. Iki mandatų komisija sutvarkė mandatus, J. Gasiūnas pakvietė šiuos delegatus pakalbėti: Julių Nemurą, V. Andrulį, J. Mažeiką, Volgą Jankeliūnienę, B. Salaveičiką, D. Jusių, R. Zilių, S. Penkauską, Julių Kalvaiti, Julę Urmonienę, J. Pauliuką, Elz. Galore.

Balsų skaitymui komisija: Jonas Aidukas ir St. Penkauskas. Pirmininku vesti posėdžius išrinktas Jonas Mažukna, pagelbininku—J. Žebrys.

Rezoliucijų komisija: P. Jočionis, J. Pauliukas, J. Neumanas, J. Urmanienė ir F. Stankus. Sveikinimų komisija: B. Keršulienė, M. Kulbis ir V. Jankeliūnienė.

Raportuoja Susivienijimo pirmininkas J. Gasiūnas. Raportas buvo neper ilgas, bet įdomus iš Susivienijimo stovio, finansinio stovio. Pasirodo, kad LDS finansiniai stovi labai tvirtai, — tvirčiau, negu kuris kitas savišalpos susivienijimas ne tik lietuvių, bet ir kitų tautinių mažumų. Taipgi raportavo vice prezidentai J. Mockaitis ir J. Žebrys.

Po to buvo padaryta pertrauka ant vienos valandos pietums. Po pietų sekretorius Jonas Siurba duoda platų raportą iš Susivienijimo veiklos ir abelnai iš Susivienijimo nuveiktų darbų per 32-jų metų gyvavimą. J. Siurba praneša, kad bus nariams sumažintas apdraudos mokestis į Susivienijimą — vieton mokėti už 12 mėnesių, bus imama tik už 11 mėnesių.

Pasirodo, kad nuo gegužės 2 d., 1960 m., iki šio suvažiavimo mirė suaugusiųjų 291 narys. Jų pašalpgaviams išmokėjo viso $121,-115.93.

Per tą patį laikotarpį susirgo 654 nariai ir pašalpomis jiems išmokėta $52,-471.

Taipgi per tą patį laiką suteikta pašalpomis 7 nariams $508.60.

Nuo LDS susiorganizavimo, per 32 metus iki 1 d. gegužės, 1961 m., narių mirė 2, 886. Jų pašalpgaviams išmokėta pomirtinėmis viso $$1,103,031.51.

Narių sirgo 16,000 ir jiems išmokėta pašalpomis $867,033.93 per tą laikotarpį.

Viso šiuo kartu kuopų skaičius yra 137 ir 3 angliškai kalbančios. Laike praeito Seimo turėjome 139 kuopas. Dvi kuopos likvidavosi.

Tai buvo našus ir įdomus pranešimas. Vienok po pranešimo prasidėjo diskusijos, liečiančios raportą reikale investmentų.

Raportas daktaro-kvotėjo J. Repšio priimtas vienbalsiai. Taip jau ir visų valdybos narių raportai priimti vienbalsiai.

Raportas iždo globėjų išklausytas ir priimtas vienbalsiai.

Įstatų ir apeliacijų komiteto raportas. Raportuoja V. Čepulis. Jokių skundų nebuvo nuo 14-tojo Seimo iki šio.

Iškilo diskusijos dėl pataisymų konstitucijos kai kurių punktų. Yra pasiūlymas, kad LDS suvažiavimai būtų laikomi kas treji metai, vietoj kas dveji. Po plačių diskusijų palikta taip, kaip yra. Už balsavo 54, prieš 5.

Buvo rekomenduojama per 21 kuopą, kad pašalpa būtų mokama pilnai kas dveji metai, vieton pusės, kaip kad dabar yra, už 72 savaites pirmą kartą, o pusę po dviejų metų. Po diskusijų palikta po senovei.

I. Klevinskas

Vientiane. — Laosas reikalauja, kad militarinės JAV jėgos pasitrauktų iš Tailando.

V. Tauras paleistas namo iš ligoninės

V. Tauras, buvęs "Laisvės" redakcijos narys, pastaruoju laiku pradėjo nesijausti gerai. Prieš kiek laiko jisai pasidavė Kings County ligoninėn ištyrimui to negalavimo priežasties. Na, po dvylikos dienų tyrinėjimo ir egzaminavimo, praėjusį sekmadienį daktaras patarė jam važiuoti namo. Gi vėliau reikės retkarčiais vėl važiuoti klinikon patikrinimui sveikatos.

Tauras atrodo dikčiai sulieseėjęs ir šiek tiek silpnesnis, negu buvo pirmiau, kai jį mačiau prieš mėnesį laiko. Jisai sako, kad daktarai, kol kas, nesurado jo negalavimo priežasties.

š.

Po miestą pasidairius

Sulaukęs 82-jų metų amžiaus mirė Robert S. Woodworth, buvęs Columbia universiteto profesorius.

Keturi laivai atplaukė į New Yorką su 4,786 keliauninkais. Muitinėje 219 patarnautojų per keturias valandas visų patikrino dokumentus ir lagominus.

Iš Anglijos atplaukė būrinis laivelis "Gipsy Moth III" tik 13-kos tonų įtalpos. Jis Atlanto vandenyną per plaukė per 33 dienas ir 15 valandų. Juomi plaukė tik vienas Francis Chischester, 61 metų amžiaus. Tai jo antroji kelionė per Atlantą,— pirmu kartu jis jį perplaukė 1960 metais. Iš New Yorko sako, kad kartu grįš jis, jo žmona ir sūnus tuo laiveliu į Angliją.

Long Island Rail Road geležinkelių kompanija pakėlė 10 procentų kelionės kainą Suffolk apskrityje.

Washingtonas. — Dešimt respublikonų kongresmanų reikalauja pavaryti iš JAV valstybės departamento W. W. Rostovą, nes "jis kenkia laisvam verslui".

PARDAVIMAI

PARSIDUODA NAMAS

Gražus namas, gražioje vietoje, su visais moderniniais įrengimais, vėliausios mados, gesu apšildomas, daug žemės, gražus daržas. Apylinkybės verčia greitai parduoti. Labai prieinama kaina. Telefonukite: Forist 8-0335. (55-57)

Religinių prietarų išdavas

Tarp prietaringų žydų sentikių ir liberalesniųjų elementų eina gana aštri kova. Tokios padėties pavyzdžių randama daugiausia Izraelyje, kur sentikiai turi daug įtakos valstybės aparate, visuomenėje ir valdžioje. Prieš trejus metus ten buvo toks įvykis:

Vienas fanatiškas senis, Nahmanas Shtarkes, prievartos keliu pasigrobė savo dukters, Ida Schuhmacher, septynerių metų sūnų Josefą neva dėl to, būk jo tėvai "neišauklėsią vaiko pakankamai religingu". Po kiek laiko, vaiko tėvai patyrė, kad jų sūnaus pas tėvuką nėra. Jie kreipėsi į teismą, kuris pareikalavo, kad senis pasakytų, kur jis padėjo savo anūką. Senis atsisakė tai padaryti ir dėl to buvo įkalintas. Jis jau sėdi Ramle kalėjime dveji metai ir vis tik nesako, kur vaikas yra.

Praeitą savaitę Niujorko policija sužinojo, kad ieškomas vaikas yra slepiamas Brukline, Viliamsburgo srityje, rabino Zanzil Gertnerio namuose, 126 Penn St. Policija vaiką surado ir pavedė Izraelio konsulato globai. Vaikas kalba tik žydiškai (idiš) ir hebraiškai. Angliškai jis nė žodžio nesupranta, nes buvo uždarytas, lyg kalėjime rabino namuose. Jį neleido mokyklon, kaip to reikalauja mūsų krašto įstatymai, ir su jokiais kitais žmonėmis nesuleido. Iš Izraelio atvyko vaiko motina ir vyresnioji jo sesuo, kurias jis nesunkiai atpažino. Su jomis jis išskrido pas savo tėvą.

Tai va prie ko priveda religinis fanatizmas ir prietaringumas. Dabar kyla klausimas: ar mūsų teismai baus rabiną Gertnerį už sąmoningą slėpimą pavogto vaiko ir už neleidimą jo į mokyklą? Ar baus Izraelio teismas senį Shtarkesą ir jo sūnų Shaloną už vaiko pavogimą? Pastarasis sėdi kalėjime Anglijoje, į kurią jis buvo pabėgęs. Ar išduos jį Anglija Izraeliui?

Už tokį biaurų ir nehumanišką darbą visi šios vagystės suokalbininkai turėtų būti smarkiai nubausti!

P.

"LAISVĖS" PIKNIKAS

Kviečiame visus atsilankyti, pasilinksminti ir tuom paremti laikraštį "Laisvę"

Piknikas įvyks Sekmadienį

Liepos 22 July, 1 P.M.

Steamboat Inn, Hall & Park

91 Steamboat Road **Great Neck, N. Y.**

Iš Brooklyno važiuosime busu

Busas išeis nuo Lituanica Square
(Union Ave. ir kampas Stagg St., Williamsburg)

12:30 Val. Dieną

Kelionė į abi pusi $1.75

Buso kapitonas—Julius Kalvaitis

Prašome iš anksto užsiregistruoti važiavimui busu. Telefonuokite arba rašykite į "Laisvės" raštinę užsisakydami vietas. **Tel. MI 1-6887.** Arba kreipkitės į J. Kalvaitį, 203 Maujer St., Brooklyne. Tel. EV. 4-1968.